

Juan

¹ Idi punganay ket addan ti Sao, kadua ti Dios ti Sao ket ti Sao ket Dios. ² Daytoy, ti Sao, ket kadua ti Dios idi punganay. ³ Naaramid amin a banbanag babaen kenkuana, awan ti naaramid a banag uray maysa no awan isuna. ⁴ Adda kenkuana ti biag, ken dayta a biag ti silaw iti amin a tattao. ⁵ Agranraniag ti silaw iti kasipngetan ken saan nga iniddep ti kasipngetan daytoy. ⁶ Adda ti maysa a lalaki a naibaon manipud iti Dios nga agnagan ti Juan. ⁷ Immay isuna a kas saksi a mangpaneknek maipapan iti silaw tapno mabaelan iti amin a mamati babaen kenkuana. ⁸ Saan a ni Juan ti silaw no di ket immay isuna tapno mapaneknekanna ti maipapan iti silaw. ⁹ Dayta ti pudno a silaw nga umay ditoy lubong ken manglawag iti tunggal maysa. ¹⁰ Adda isuna iti lubong, ken naaramid ti lubong babaen kenkuana ngem saan isuna a naammoan iti lubong. ¹¹ Immay isuna kadagiti bukodna a banbanag ngem saan isuna nga inawat dagiti tattaona. ¹² Ngem kadagiti adu nga immawat kenkuana, ken namati iti naganna, inikkanna dagitoy ti kalintegangan nga agbalin nga an-annak iti Dios. ¹³ Naipasngayda saan a babaen iti dara, saan a babaen iti pagayatan ti lasag, saan a babaen ti pagayatan iti tao, no di ket babaen iti Dios. ¹⁴ Ita, nagbalin a lasag ti Sao ken nakipagnaed kadatayo. Nakitami ti dayagna, dayag a

naidumduma kas kakaisuna a tao a naggapu iti Ama, napnoan isuna ti parabur ken kinapudno. ¹⁵ Pinaneknekan ni Juan ti maipapan kenkuana ket impukpukkawna, "Daytoy a tao ti imbagak kadakayo, 'Ti umay a sumarsaruno kaniak ket nangatngato ngem siak gapu ta adda isuna sakbay kaniak.'" ¹⁶ Gapu ta manipud iti kinabuslonna ket inawattayo ti maysa a sagut kalpasan ti maysa a sagut. ¹⁷ Naited ti linteg babaen kenni Moises, ngem immay ti parabur ken kinapudno babaen kenni Jesu-Cristo. ¹⁸ Awan ti tao a nakakita ti Dios uray kaanoman. Ti maysa ken kakaisuna a tao, ti Dios, nga adda iti barukong iti Ama, inyam-ammona isuna. ¹⁹ Ita, daytoy ti pammaneknek ni Juan idi nangibaon dagiti Judio kenkuana kadagiti papadi ken levita manipud Jerusalem tapno saludsodenda isuna, "Siasinoka?" ²⁰ Siwayawaya nga imbagana ken saanna nga inlibak ket sinungbatanna ida, "Saan a siak ti Cristo." ²¹ Ket sinaludsodda isuna, "Siasinoka ngarud? Sika kadi ni Elias?" Kinunana kadakuada, "Saan." Kinunada kenkuana "Sika kadi ti profeta?" Simmungbat isuna, "Saan." ²² Ket kinunada kenkuana, "Siasinoka? Ania ti makunam maipapan iti bagim tapno adda ti maitedmi a sungbat kadagiti nangibaon kadakami?," ²³ Kinuna ni Juan, "Siak ti timek ti maysa nga agpukpukkaw iti let-ang: 'Aramidenyo a nalinteg ti dalan ti Apo,' kas imbaga iti profeta Isaias." ²⁴ Ita, adda sadiay dagiti imbaon dagiti Fariseo. Nagsaludsodda kenni Juan ket kinunada kenkuana, ²⁵ "No saan a sika ti Cristo, ni Elias wenno ti profeta, ket apay a mang-

baubautisarka?" ²⁶ Simmungbat ni Juan ket kinunana, "Mangbautisarak iti danum, nupay kasta, adda ti maysa a nakatakder iti nagbabaetanyo a saanyo a mabigbig. ²⁷ Isuna ti umay kalpasan kaniak, saanak a maikari a mangwarwar iti tali iti sandaliasna." ²⁸ Napasamak dagitoy idia Betania iti bangir iti Jordan a pagbaubautisaran ni Juan. ²⁹ Iti simmaruno nga aldaw, nakita ni Juan nga um-umay ni Jesus kenkuana ket kinunana, "Kitaenyo, dayta iti Kordero ti Dios a mangik-ikkat iti basol iti lubong! ³⁰ Daytoy ti maysa nga imbagak kadakayo, 'Ti umay a sumarsaruno kaniak ket nangatngato ngem siak gapu ta adda isuna sakbay kaniak.' ³¹ Saanko a nabigbig isuna ngem napasamak dagitoy tapno maipakaammo isuna iti Israel, isunga immayak a mangbaubautisar iti danum." ³² Pinaneknekan ni Juan, "Nakitak a bumabbaba ti Espiritu a kas kalapati manipud iti langit ken nagtalinaed daytoy kenkuana. ³³ Saanko a nabigbig isuna ngem imbaga iti nangibaon kaniak a mangbautisar iti danum a, 'No siasino ti makitam a pagbabaan ken pagtalinaedan iti Espiritu, isuna ti mangbautisar iti Espiritu Santo.' ³⁴ Nakitak ken pinaneknekak nga isu ti Anak ti Dios." ³⁵ Iti simmaruno manen nga aldaw, kabayatan nga agtaktakder ni Juan ken ti dua nga adalanna, ³⁶ nakitada ni Jesus a magmagna ket kinuna ni Juan, "Kitaenyo, dayta ti Kordero iti Dios!" ³⁷ Idi nangngeg iti dua nga adalan ti imbaga ni Juan, sinurotda ni Jesus. ³⁸ Timmaliaw ni Jesus ket nakitana a sumursurot ida kenkuana

ket kinunana kadakuada, “Ania ti kayatyo?” Simmungbatda, “Rabbi (‘Manursuro ti kaipapananna) sadino ti pagnanaedam?” ³⁹ Imbaga ni Jesus kadakuada, “Umaykayo ken kitaenyo.” Ket napanda ken nakitada ti pagnanaedan ni Jesus. Nagtalinaedda sadiay a kadua ni Jesus iti dayta nga aldaw gapu ta umadanin ti maikasangapulo nga oras. ⁴⁰ Maysa kadagiti dua a nakangngeg kenni Juan ken simmurot kenni Jesus ket agnagan ti Andres, kabsat a lalaki ni Simon Pedro. ⁴¹ Nakitana nga immuna ni Simon a kabsatna ket kinunana kenkuana, “Nasarakanmin ti Mesias (naipatarus a kas, ‘ti Cristo’). ⁴² Intugotna isuna kenni Jesus, kinita ni Jesus isuna ket kinunana, “Sika ni Simon nga anak ni Juan, Cefas ti maiawag kenka” (‘Pedro’ ti kaipapananna). ⁴³ Iti simmaruno nga aldaw, idi nangngeddeng ni Jesus a mapan iti Galilea, nasarakanna ni Felipe ken kinunana kenkuana, “Surotennak.” ⁴⁴ Ita, ni Felipe ket taga Bethsaida nga ciudad ni Pedro ken Andres. ⁴⁵ Nasarakan ni Felipe ni Natanael ket kinunana kenkuana, “Nasarakanmin ti ibagbaga ni Moises kadagiti linteg ken dagiti insurat dagiti profeta, ni Jesus nga anak ni Jose a taga Nasaret.” ⁴⁶ Imbaga ni Natanael kenkuana, “Adda kadi ti naimbag a banag nga aggapo manipud iti Nazaret?” Kinuna ni Felipe kenkuana, “Umayka ket kitaem.” ⁴⁷ Idi nakita ni Jesus nga um-umay ni Natanael kenkuana ket kastoy ti imbagana maipapan kenkuana, “Kitaenyo, adda ditoy ti pudno nga Israelita ket awan kenkuana ti aniaman a kinaulbod.” ⁴⁸ Kinuna ni Natanael kenkuana, “Kasano

nga am-ammonak?” Simmungbat ni Jesus ken kinunana kenkuana, “Nakitakan sakbay nga in-ayabannaka ni Felipe, idi addaka iti sirok iti kayo nga igos.” ⁴⁹ Simmungbat ni Natanael, “Rabbi, sika ti Anak ti Dios ken ari ti Israel!” ⁵⁰ Simmungbat ni Jesus ket kinunana, “Gapu ta imbagak a, 'Nakitaka nga adda idiay sirok iti kayo nga igos, 'Mamatika kadi?’” Makakitaka pay ti nabilbileg a banbanag ngem daytoy.” ⁵¹ Kinuna ni Jesus, “Pudno, pudno, ibagak kenka, makitamto a nalukatan ti langit ket agpangato ken agpababa dagiti anghel ti Dios iti Anak ti Tao.”

2

¹ Kalpasan ti tallo nga aldaw, adda ti kasaran idiay Cana iti Galilea, adda sadiay ti ina ni Jesus. ² Naawis ni Jesus agraman dagiti adalanna iti kasaran. ³ Idi naibus ti arak, imbaga iti ina ni Jesus kenkuana, “Awanen ti arakda.” ⁴ Simmungbat ni Jesus, “Babai, ania ti maaramidak iti dayta? Saan pay a dimteng ti tiempok.” ⁵ Imbaga ti ina ni Jesus kadagiti adipen, “Aramidenyo ti aniaman nga ibagana kadakayo.” ⁶ Ita, adda ti innem a burnay nga ar-aramaten dagiti Judio maipaay iti seremonia iti pannakaugas, ti maysa a burnay ket makaanay iti 80-120 a litro. ⁷ Kinuna ni Jesus kadakuada, “Punnoenyo iti danum dagiti burnay.” Pinunnoda ngarud dagitoy inggana iti ngarab. ⁸ Ket imbagana kadagiti adipen, “Mangalakayo itan iti sumagma-manoman ket iruaryo ken ipanyo daytoy iti mangidadaulo kadagiti mangidasdasar.” Isu ngarud

ti inaramidda. ⁹ Rinamanan iti mangidadaulo kadagiti mangidasdasar ti danum a nagbalin nga arak, ngem saanna nga ammo no sadino ti naggapuan iti daytoy (ngem ammo daytoy dagiti adipen a nangikabil iti danum). ¹⁰ Ket inayabanna ti nobio ket kinunana kenkuana, “Idasar nga umuna iti tunggal lalaki ti kasasayaatan nga arak ken sumaruno ti kalakaan nga arak no nabartek aminen dagiti tattao. Ngem agingga ita, induldulinmo pay laeng iti kasasayaatan nga arak.” ¹¹ Daytoy a milagro idia y Cana iti Galilea ket ti nangrugian iti panagaramid ni Jesus kadagiti nakaskasdaaw a pagilasinan, daytoy ti nangipakita ti dayagna isu a namati kenkuana dagiti adalanna. ¹² Kalpasan daytoy, simmalog ni Jesus, ti inana, dagiti kakabsatna a lallaki ken dagiti adalanna idia y Capernaum. Nagtalinaedda sadiay iti sumagmamano nga alaldaw. ¹³ Ita, umadanin ti Ilalabas dagiti Judio, isu a simmang-at ni Jesus idia y Jerusalem. ¹⁴ Nakitana idia y templo dagiti aglalako iti baka, karnero ken dagiti kalapati. Agtugtugaw met sadiay dagiti agsuksukat iti kuarta. ¹⁵ Nangaramid ngarud ni Jesus iti pagbaut a tali ket pinatalawna amin ida iti templo, agraman dagiti baka ken karnero. Imbukbokna dagiti kuarta dagiti agsuksukat iti kuarta ken binalintuagna dagiti lamisaanda. ¹⁶ Kinunana kadagiti aglaklako iti kalapati, “Ipanawyo dagitoy a banbanag ditoy. Isardengyo ti panangar-aramid a pagtagilakoan iti balay ti Amak.” ¹⁷ Nalagip dagiti adalanna a naisurat, “Kasla gumilgilayab nga apoy ti panagayat ko iti balaymo.”

18 Simmungbat dagiti mangiturturay a Judio ket kinunada kenkuana, “Ania a pagilasinan ti ipakitam kadakami agsipud ta ar-aramidem dagitoy a banbanag?” 19 Simmungbat ni Jesus, “Dadaelenyo daytoy a templo ket bangonekto kalpasan iti tallo nga aldaw.” 20 Ket kinuna dagiti mangiturturay a Judio, “Naibangon daytoy a templo iti las-ud iti uppap a pulo ket innem a tawen, ngem bangonemto iti las-ud iti tallo nga aldaw?” 21 Nupay kasta, ti sarsaritaen ni Jesus ket maipapan iti templo iti bagina. 22 Isunga idi nagungar isuna manipud iti patay, nalagip dagiti adalanna nga imbagana daytoy ket namatida iti Nasantoan a Surat ken iti imbaga ni Jesus. 23 Ita, idi adda isuna idiay Jerusalem kabayatan iti fiesta iti Ilalabas, adu ti namati iti naganna idi nakitada dagiti nakaskasdaaw a pagilasinan nga inaramidna. 24 Ngem ammo ni Jesus dagiti amin a tattao isu a saanna ida a pinagtalkan. 25 Saanna a masapul ti siasinoman nga agsaksi kenkuana maipapan no ania a kita dagiti tattao gapu ta ammona no ania ti adda kadakuada.

3

1 Ita, adda Fariseo nga agnagan iti Nicodemo a kameng iti konseho dagiti Judio. 2 Napan daytoy a tao kenni Jesus iti rabii ket kinunana kenkuana, “Rabbi, ammomi a sika ti manursuro a naggapu iti Dios agsipud ta awan ti makaaramid kadagitoy a pagilasinan nga inaramidmo malaksid no adda kenkuana ti Dios.” 3 Simmungbat ni Jesus kenkuana, “Pudno, pudno, malaksid no maysa

ket maiyanak manen, saanna a makita ti pagarian iti Dios.”⁴ Kinuna ni Nicodemo kenkuana, “Kasano a maiyanak ti tao no lakayen isuna? Saan a mabalin nga agsubli isuna iti maikadua iti uneg iti tiyan iti inana ken maiyanak manen, kabaelanna kadi?”⁵ Simmungbat ni Jesus, “Pudno, pudno malaksid no maysa ket maiyanak iti danum ken iti Espiritu, saanto isuna a makastrek iti Pagarian iti Dios.”⁶ Ti maiyanak iti lasag ket lasag, ken ti maiyanak iti Espiritu ket espiritu.⁷ Saanka nga agsiddaaw iti imbagak kenka, ‘Masapul a maiyanakka manen.’⁸ Agpuyot ti angin no sadino ti kayatna, mangngegmo ti unina ngem saanmo nga ammo no sadino ti naggapuanna ken ti papananna. Kasta met ti isu amin a naipasngay iti Espiritu.”⁹ Simmungbat ni Nicodemo ket kinunana, “Kasano a mapasamak dagitoy a banbanag?”¹⁰ Simmungbat ni Jesus kenkuana, “Manursuroka kadi iti Israel ta saanmo pay a naawatan dagitoy a banbanag?”¹¹ Pudno, pudno ibagbagami no ania ti ammomi, ken panpaneknekanmi no ania ti nakitami. Ngem dakayo a tattao saanyo nga awaten dagiti pamanekekeke. ¹² No ibagak kadakayo a tattao ti maipanggep kadagiti naindagaan a banbanag ken saanyo a pasien, kasanokayo a mamati no ibagak kadakayo dagiti nailangitan a banbanag?¹³ Awan ti siasinoman a nagpangato idia langit malaksid kenkuana a nagpababa manipud langit, ti Anak iti Tao. ¹⁴ Kas iti panangipangato ni Moises iti uleg idia let-ang, masapul a maipangato met uray pay ti Anak iti Tao ¹⁵ tapno maad-

daan ti amin a mamati kenkuana iti biag nga agnanayon. ¹⁶ Gapu ta kasta unay ti panagayat iti Dios iti lubong, intedna ti naidumduma nga Anakna tapno saan a mapukaw ti siasinoman a mamati kenkuana no diket maadaan iti biag nga agnanayon. ¹⁷ Saan nga imbaon iti Dios ti Anakna tapno ilunodna ti lubong no diket tapno maisalakan ti lubong babaen kenkuana. ¹⁸ Saan a mailunod ti mamati kenkuana. Isuna a saan a mamati ket nailunoden gapu ta saan a namati babaen iti nagan iti naidumduma nga Anak iti Dios. ¹⁹ Daytoy ti maigapu iti panakaukom no apay nga immay ti lawag ditoy lubong. Kaykayat dagiti tattao ti sipnget ngem ti lawag gapu ta dagiti aramidna ket dakes. ²⁰ Ta ti amin nga agar-aramid iti dakes ket kagurada ti lawag ken saan a mapan iti lawag tapno saan a makita dagiti ar-aramidna. ²¹ Nupay kasta, mapmapan ti agar-aramid iti kinapudno iti lawag tapno nalawag a makita dagiti ar-aramidna ken ti panagtulnogda iti Dios.” ²² Napan ni Jesus ken dagiti adalanna idiay Judea kalpasan daytoy. Inusarna idiay ti tiempona kadakuada ken nangbaubautisar isuna. ²³ Mangbaubautisar met ni Juan ita idiay Enon nga asideg iti Salim ta ad-adu ti danum sadiay. Mapmapan dagiti tattao kenkuana ken nabautisaranda ²⁴ ta saan pay idi a naibilleng ni Juan iti pagbaludan. ²⁵ Nangrugi ditoy ti saan a pagkinnaawatan dagiti dadduma nga adalan ni Juan ken ti maysa a Judio maipapan iti seremonia iti panakaugas. ²⁶ Napanda kenni Juan ket kinunada kenkuana, “Rabbi, ti kadwam idi a pinaneknekam, adda

isuna idiaiy bangir iti karayan Jordan, kitaem mangbaubautisar isuna ken mapmapanda amin kenkuana.”²⁷ Simmungbat ni Juan, “Saan a makaawat iti aniaman a banag ti tao malaksid no maited daytoy kenkuana manipud iti langit.²⁸ Mabalinyo a paneknekan ti imbagak 'Saan a siak ti Cristo' ngem iti imbagak, 'Naibaonak sakbay kenkuana.'²⁹ Isuna nga addaan iti nobia ket isu ti nobio. Ti agtaktakder ken agdingdingngeg ita a gayyem iti nobio ket agrago iti kasta unay gapu iti timek iti nobio. Daytoy met ti nangan-anay iti pagragsakak.³⁰ Masapul a dumakkel isuna ngem masapul met a bumas-sitak.³¹ Isuna nga immay a naggapu idiaiy ngato ket isu ti kangatoan iti amin. Isuna nga adda iti daga ket nagtaud iti daga ken agsasao kadagiti naindagaan a banbanag. Isuna nga immay a naggapu idiaiy langit ket isu ti kangatoan iti amin.³² Panpaneknekkanna no ania ti nakitana ken nangngegna ngem awan ti tao a mangawat iti pammaneknekna.³³ Isuna a nangawat iti pammaneknekna ket pinaneknekanna a pudno ti Dios.³⁴ Ta ibagbaga iti maysa nga imbaon iti Dios dagiti sasao iti Dios. Saana nga it-ited ti Espiritu babaen iti panangrukod.³⁵ Ay-ayaten iti Ama ti Anak ken intedna amin a banbanag iti imana.³⁶ Isuna a mamati iti Anak ket maadaan iti biag nga agnanayon ngem isuna a saan nga agtulnog iti Anak ket saanna a makita ti biag ngem agnaed ti pungtot iti Dios kenkuana.”

4

¹ Ita, idi naammoan ni Jesus a nangnggeg

dagiti Fariseo nga ad-adu ti baubataranna ken ar-aramidenna nga adalan ngem kenni Juan ² (nupay saan nga isuna ti mangbaubautisar, no diket dagiti adalanna), ³ pinanawanna ti Judea ket napan isuna idia Galilea. ⁴ Ita, kasapulan a lumabas isuna idia Samaria. ⁵ Isu a napan isuna idia Sychar nga ili iti Samaria. Asideg daytoy iti bassit a daga nga inted ni Jacob iti anakna a ni Jose. ⁶ Adda sadiay ti bubon ni Jacob. Nagtugaw ni Jesus idia bubon agsipud ta nabannog isuna manipud iti panagdalyasatna. Umadanin idi ti katengngaan iti aldaw. ⁷ Immay ti babai a Samaritano tapno agsakdo iti danum. Kinuna ni Jesus kenkuana, "Ikkannak iti danum nga inomek." ⁸ Daytoy ket agsipud ta napan dagiti adalanna idia ili tapno gumatang iti taraon. ⁹ Ket kinuna iti babai a Samaritano kenkuana, "Apay a sika a Judio ket dumawdawat kaniak, a babai a Samaritano iti mainum?" Daytoy ket agsipud ta saan a makikadkadua dagiti Judio kadagiti Samaritano. ¹⁰ Sinungbatan ni Jesus isuna, "No naammoam ti sagut iti Dios, siasino ngarud dayta a mangibagbaga kenka, 'Ikkanak iti mainom,' dinamagmo koma isuna ket ikkanaka iti sibibiag a danum." ¹¹ Simmungbat ti babai, "Apo, awan ti timbam, ken nauneg ti bubon. Sadino ti pangalaam iti dayta a sibibiag a danum?" ¹² Saanka a nabilbileg, wenna nabilbilegka kadi ngem ti amami a ni Jacob a nangted kadakami iti bubon ken imminom manipud iti daytoy a kas iti inaramid dagiti annakna ken ti bakana?" ¹³ Simmungbat ni Jesus, "mawawto

manen ti amin nga uminom iti daytoy a danum,¹⁴ ngem saanto pulos a mawaw ti siasinoman nga uminom iti itedko a danum kenkuana. Ngem ketdi, agbalinto a burayok kenkuana ti danum nga itedko ken agubbog iti agnanayon a biag.”¹⁵ Kinuna iti babai kenkuana, “Apo, itedmo kaniak dayta a danum tapno saannakto a mawaw ken saannakton nga umay ditoy tapno agsakdo iti danum.”¹⁶ Kinuna ni Jesus kenkuana, “Mampanka ket ayabam ti asawam ken agsublikayo ditoy.”¹⁷ Simmungbat ti babai kenkuana, “Awan ti asawak.” Simmungbat ni Jesus, “Imbagam ti nasayaat, 'Awan ti asawak,'¹⁸ agsipud ta addaanka iti lima nga asawa ken ti adda kenka ita ket saanmo nga asawa. Nagsaoka iti nasayaat iti daytoy!”¹⁹ Kinuna iti babai kenkuana, “Apo, makitak a sika ket profeta.”²⁰ Nagdayaw dagiti ammami iti daytoy a bantay. Ngem imbagayo a tattao nga idia Jerusalem ti lugar a rumbeng a pagrukbaban dagiti tattao.”²¹ Simmungbat ni Jesus kenkuana, “Mamatika kaniak babai, um-umayen ti oras no agrukbabkayo iti Ama, saan nga iti daytoy a bantay ken saan met nga idia Jerusalem.”²² Agrukrubabkayo a tattao iti saanyo nga ammo. Agrukrubabkami iti ammomi agsipud ta ti pannakaisalakan ket naggapu kadagiti Judio.”²³ Nupay kasta, um-umayen ti oras, ken itan ti tiempo, no agrukbab dagiti pudno nga agrukrubab iti Ama iti espiritu ken kinapudno, ta agbirbiruk ti Ama kadagiti tattao nga agrukbab kenkuana.”²⁴ Ti Dios ket Espiritu, ken rumbeng nga agrukbab dagiti tattao nga

agrukruk bab kenkuana iti espiritu ken kina-pudno.”²⁵ Imbaga iti babai kenkuana, “Ammok nga umayto ti Messias, ti maaw-awagan a Kristo. Iwaragawagnanto ti amin kadatayo no umayto isuna.”²⁶ Kinuna ni Jesus kenkuana, “Siak a makisarsarita kenka, siak isuna.”²⁷ Nagsubli dagiti adalanna iti dayta a kanito. Masmadaaw ita dagiti adalanna no apay a makikatkatungtong isuna iti babai, ngem awan ti nangibaga iti, “Ania ti kayatmo?” wenna “Apai a makikatkatung-tongka kenkuana?”²⁸ Isu nga imbati iti babai ti timba iti danum. Nagsubli isuna idiay ili ket imbagana kadagiti tattao,²⁹ “Umaykayo, kitaenyo ti lalaki a nangibaga iti amin nga inaramidko. Saan a mabalin nga isuna ti Cristo, mabalin kadi?”³⁰ Pinanawanda ti ili ken napanda kenkuana.³¹ Iti daytoy a kanito, al-alukuyen isuna dagiti adalan, “Rabbi, manganka iti aniaman”³² Ngem kinuna ni Jesus kadakuada, “Adda ti taraonko a saanyo nga ammo ti maipapan iti daytoy.”³³ Kinuna dagiti adalan iti tunggal maysa, “Awan ti siasinoman a nangted iti aniaman a kanenna, adda kadi?”³⁴ Kinuna ni Jesus kadakuada, “Ti taraonko ket ti mangaramid iti pagayatan iti nangibaon kaniak ken mangleppas iti trabahona.”³⁵ Saanyo kadi nga ibaga, ‘Adda pay ti uppat a bulan ket umayen ti panagaapit?’ Ibagbagak kadakayo, tumangadkayo ken kitaenyo dagiti taltalon agsipud ta naluomen dagitoy ken mabalinen a maapit!³⁶ Makaawat iti tangdan ti agap-apit ken agur-urnong iti bunga a maipaay iti biag nga agnanayon tapno agmaymaysa nga

agrag-o ti nagmula ken ti nagapit. ³⁷ Iti daytoy pagsasao ket pudno, 'Maysa ti agmulmula ken sabali ti mangap-apit.' ³⁸ Imbaonkayo tapno mangapit iti saanyo a trinabaho. Nagtrabaho ti dadduma ken simrekkayo iti trabahoda.” ³⁹ Adu kadagiti Samaritano iti dayta a ciudad ti namati kenkuana gapu iti imbaga iti babai a mangpanpaneknek, “Imbagana amin kaniak nga inaramidko.” ⁴⁰ Idi napan dagiti Samaritano kenni Jesus, nagpakpakaasida kenkuana a makipagtalinaed pay laeng isuna kadakuada isu a nagtalinaed isuna sadiay iti dua nga aldaw. ⁴¹ Ket adu pay dagiti namati gapu iti saona. ⁴² Ibagbagada iti babai, “Mamatikami saan laeng a gapu kadagiti sasaom, nangngegmi met ken ammomi pay a daytoy ti pudno a mangisalakan iti lubong.” ⁴³ Pimmanaw isuna sadiay, napan isuna idiaiy Galilea kalpasan iti dua nga aldaw ⁴⁴ ta imbaga ni Jesus nga awan ti dayaw iti profeta iti bukodna a pagilian. ⁴⁵ Idi napan isuna idiaiy Galilea, pinasangbay isuna dagiti taga Galilea. Nakitada dagiti amin a banbanag nga inaramidna idi fiesta iti Jerusalem, agsipud ta napanda met laeng idiaiy fiesta. ⁴⁶ Ita, nagsubli manen ni Jesus idiaiy Cana a lugar iti Galilea a nangaramidanna iti arak manipud iti danum. Adda ti opisial iti ari, masakit ti anakna a lalaki nga adda idiaiy Capernaum. ⁴⁷ Idi nangngegna a pimmanaw ni Jesus idiaiy Judea ken nagsubli idiaiy Galilea, napan isuna kenni Jesus ket nagpakpakaasi kenkuana a bumaba isuna ken agasanna ti masakit nga anakna a dandanin a

matay. ⁴⁸ Imbaga ni Jesus kenkuana, “Malak-sid no makakitakayo a tattao kadagiti pagilasi-nan ken pagsiddaawan, saankayo a mamati.” ⁴⁹ Kinuna iti opisial kenkuana, “Apo, umaykan sakbay a matay ti anakko.” ⁵⁰ Kinuna ni Jesus kenkuana, “Mapankan, agbiag ti anakmo.” Namati ti lalaki iti imbaga ni Jesus kenkuana ket napan isuna iti dalanna. ⁵¹ Kabayatan a bum-abbaba isuna, sinabat isuna dagiti adipenna ket kinunada nga agbibiyag ti anakna. ⁵² Dinamagna kadakuada no ania nga oras a nangrugi nga immimbag ti anakna. Simmungbatda kenkuana, “Pinanawan isuna iti gurigorna idi maikapito nga oras idi kalman.” ⁵³ Naamiris iti ama nga isu ti oras idi imbaga kenkuana ni Jesus, “Agbiag ti anakmo.” Namati ngarud isuna ken ti amin a pamiliana. ⁵⁴ Daytoy ti maikadua a pagilasinan nga inaramid ni Jesus idi rimuar isuna idiaiy Judea a napan idiaiy Galilea.

5

¹ Kalpasan daytoy adda fiesta dagiti Judio ken simmang-at ni Jesus iti Jerusalem. ² Iti Jerusalem, iti ruangan dagiti karnero, adda pagdigosan a maawagan iti Hebreo iti Betesda. Addaan daytoy iti lima a naatepan a portiko. ³ Adu a bilang dagiti masakit a tattao, bulsek, lugpi ken paralitiko ti nakaidda kadagitoy a portiko. ⁴ * ⁵ Adda maysa a lalaki idiaiy a saan a makagaraw iti tallopulo

---

* **5:4** Ta pasaray bumaba ti maysa nga anghel ti apo ket pagarawenna ti danum, iti kasta siasinoman a tumapog kabayatan iti panaggaraw ti danum maagasan manipud iti aniaman a sakit sagsagabaenna.

ket walo a tawen. ⁶ Idi nakita ni Jesus isuna a nakaidda sadiay, ken kalpasan a naamirisna a nabayagen isuna sadiay, kinunana kenkuana, “kayatmo kadi ti umimbag?” ⁷ Simmungbat ti agsaksakit a lalaki, “Apo, awan ti kaduak a mangikarga kaniak iti pagdigosan, no makiburen ti danum, padpadasek pay laeng, addan sabali a bimmaba iti sangoanak.” ⁸ Kinuna ni Jesus kenkuana, “Tumakderka, alaem ti ikamenmo ket magnaka.” ⁹ Dagus nga immimbag ti lalaki. Innalana ti pagiddaanna ket nagna. Ita, dayta nga aldaw ket Aldaw a Panaginana. ¹⁰ Isu a kinuna dagiti Judio iti tao a naagasan, “Itatta ket Aldaw a Panaginana, saanka a mapalubosan a mangawit iti ikamenmo.” ¹¹ Simmungbat ti lalaki, “Ti nangagas kaniak a lalaki iti nangibaga, 'pidutem ti ikamenmo ket magnaka.’” ¹² Sinaludsodda kenkuana, “Siasino dayta a tao a nangibaga kenka, 'Pidutem ti pagiddaam ket magnaka?’” ¹³ Nupay kasta, saan nga ammo ti lalaki a naagasan no siasino ti nangpaimbag kenkuana agsipud ta pimmanaw ni Jesus a sililimed, ta adda adu a tattao iti dayta a lugar. ¹⁴ Kalpasanna, nasarakan ni Jesus isuna idiyay templo ket kinunana kenkuana, “Kitaem, immimbangkan! saanka nga agbasolen amangan no adda ti dakdakes pay a mapasamak kenka.” ¹⁵ Immadayo ti lalaki ket imbagana kadagiti Judio a ni Jesus ti nangpaimbag kenkuana. ¹⁶ Gapu kadagitoy, inusig dagiti Judio ni Jesus gapu ta inaramidna dagitoy a banbanag iti Aldaw a Panaginana. ¹⁷ Kinuna ni Jesus kadakuada, “ Agtrabtrabaho ti Amak uray ita,

uray siak agtrabtrabahoak met. ¹⁸ Gapu iti daytoy, ad-adda a pinanggep dagiti Judio a papatayen ni Jesus agsipud ta saanna laeng a binurak ti Aldaw a Panaginana, inawaganna ti Dios nga Amana, inaramidna a kapadpadana ti Dios. ¹⁹ Simmungbat ni Jesus kadakuada, “Pudno, pudno, awan ti maaramidan ti Anak babaen kenkuana laeng, malaksid no makitana nga ar-aramiden ti Ama. Ta no ania ti ar-aramiden iti Ama, ar-aramiden met laeng iti Anak dagitoy a banbanag. ²⁰ Gapu ta ay-ayaten iti Ama ti Anak, ipakpakitana amin nga ar-aramidenna kenkuana ken ipakitana pay dagiti naindaklan a banbanag tapno agsiddaawkayo.” ²¹ Ta kas pagung-ungaren ti Ama dagiti natay ken mangmangted iti biag kadakuada, kasta met a, mangmangted met iti biag ti Anak kadagiti siasinoman a tarigagayanna. ²² Ta saan a mangukom ti Ama iti siasinoman, ngem intedna ti amin a panangukom iti Anak ²³ tapno padayawanda ti Anak a kas panangpadayawda iti Ama. Ti siasinoman a saan a mangpadayaw iti Anak, saanna a padayawan ti Ama a nangibaon kenkuana. ²⁴ Pudno, Pudno, siasinoman a makangkanggep iti saok ken mamatpati iti nangibaon kaniak ket maaddaan iti biag nga agnanayon ken saan a mailunod. Ngem ketdi, nalabsanna ti pannakatay iti biag. ²⁵ Pudno, pudno, ibagak kadakayo, ti oras ket umadanin ken adda ditoyen. Mangngep dagiti natay ti timek iti Anak iti Dios, ken agbiag dagiti makangngep. ²⁶ Kas iti Ama nga adda biag kenkuana, ngarud, intedna met ti biag iti Anak tapno maadda ti

biag kenkuana. ²⁷ Inted met iti Ama iti Anak ti turay a mangaramid iti panangukom gapu ta isuna ti “Anak iti Tao”. ²⁸ Saankayo a masdaaw iti daytoy, ta dumteng ti oras nga amin dagiti adda iti tanem ket mangngegda ti timekna ²⁹ ken rumuarte dagiti nagaramid iti naimbag iti panagungar iti biag ken dagiti nagaramid iti kinadakes iti panagungar iti pannakaukom. ³⁰ Awan ti maaramidak manipud iti bagik, apaman a mangngegko, mangukomak, ken nalinteg ti panangukomko gapu ta saanko a birbiruken ti bukodko a pagayatan ngem ti pagayatan iti nangibaon kaniak. ³¹ No agsaksiak maipapan iti bagik, saan a pudno ti pammaneknekko. ³² Adda iti sabali nga agsaksi maipapan kaniak, ken ammok a pudno ti pammaneknek nga itedna maipapan kaniak. ³³ Imbaonmo kenni Juan ken pinaneknekanna iti kinapudno. ³⁴ Nupay kasta, saan a naggapu iti tao ti pammaneknek a naawatko. Ibagak kadakayo dagitoy a banbanag tapno maisalakankayo. ³⁵ Ni Juan ket pagsilawan a sumsumged ken agranraniag, ken immannugotkayo nga agrag-o iti panawen iti lawagna. ³⁶ Ngem ti pammaneknek nga adda kaniak ket dakdakkal ngem ti adda ken ni Juan, gapu ta dagiti trabaho nga inted ti Ama a leppasek, dagiti trabaho nga ar-aramidek ket mangpaneknek maipapan kaniak nga imbaonak ti Ama. ³⁷ Ti Ama a nangibaon kaniak ket nagsaksi maipapan kaniak. Saanyo a nangngeg ti timekna wenno nakita ti langana iti uray ania nga oras. ³⁸ Awan ti saona a nagtalinaed kadakayo, ta saankayo

a namatpati iti imbaonna. ³⁹ Sukimatenyo ti Nasantoan a Kasuratan gapu ta panpanunutenyo nga adda kadakuada ti biagyo nga agnanayon ken dagitoy isu met laeng a Nasantoan a Kasuratan ket mangpaneknek ti maipapan kaniak ⁴⁰ ken saanyo a kayat ti umay kaniak tapno maaddaankayo iti biag. ⁴¹ Saanak nga umawat iti pammadayaw manipud kadagiti tattao, ⁴² ngem ammok nga awan kadakayo ti ayat iti Dios kadagiti bagbagiyo. ⁴³ Immayak iti nagan iti Amak ken saandak nga inawat. No sabali ti umay iti bukodna a nagan, awatenyo isuna. ⁴⁴ Kasano a mamatikayo, dakayo nga immawat iti pammadayaw manipud iti sabali ngem saankayo nga nagbirbiruk iti pammadayaw a naggapu iti maymaysa a Dios? ⁴⁵ Saanyo a panunoten nga idarumkayo iti sangoanan iti Ama. Ti nangidarum kadakayo ket ni Moises a nangikabilanyo iti namnamayo. ⁴⁶ No mamatpatikayo ken Moises, mamatikayonto met kaniak gapu ta isu ti nangisurat iti maipapan kaniak. ⁴⁷ No saankayo a mamati kadagiti insuratna, kasano a patienyo dagiti sasaok?

6

¹ Kalpasan dagitoy a banbanag, napan ni Jesus iti bangir iti Baybay iti Galilea, maawagan met iti Baybay iti Tiberias. ² Adu a tattao ti sumursurot kenkuana gapu ta makitkitada dagiti pagilasinan nga ar-aramidenna kadagidiay nga agsaksakit. ³ Simmang-at ni Jesus iti igid iti bantay ken nagtugaw sadiay a kaduana dagiti adalanna. ⁴ (Asideg itan ti Ilalabas, ti fiesta dagiti Judio).

⁵ Idi timmangad ni Jesus ket nakitana nga adu a tattao ti um-umay kenkuana, kinunana kenni Felipe, “Sadino ti paggatangantayo iti tinapay tapno mapakantayo dagitoy?” ⁶ (Ngem imbaga ni Jesus daytoy tapno padasenna ni Felipe, ta ammo ni Jesus no ania ti rumbeng nga aramidenna). ⁷ Simmungbat ni Felipe kenkuana, “Saan pay a maka-anay ti dua gasut a dinarii a balor iti tinapay tapno makapanganda iti saggabassit.” ⁸ Kinuna ti maysa kadagiti adalan, ni Andres, a kabsat ni Simon Pedro ken Jesus, ⁹ “Adda maysa nga ubing ditoy nga addaan iti lima a sebada a tinapay ken dua a lames, ngem ania dagitoy iti kasta a kaadu?” ¹⁰ Kinuna ni Jesus, “Pagtugawem dagiti tattao.” (Adda adu a ruruot iti dayta a lugar). Isu a nagtugaw dagiti lallaki, agarup lima ribu ti bilangda. ¹¹ Innala ngarud ni Jesus dagiti tinapay ket kalpasan a nagyaman, inwarasna dagitoy kadagiti agtugtugaw. Inwarasna met dagiti lames iti isu met laeng a wagas aginggana a kayatda. ¹² Idi nabsugen dagiti tattao, imbagana kadagiti adalanna, “urnungenyo dagiti napirpirsay a tinapay a nabati tapno awan ti madadael.” ¹³ Isu nga inurnongda amin dagiti napirpirsay a tinapay ket nakapunnoda iti sangapulo ket dua a basket manipud kadagiti lima a sebada a tinapay, dagitoy ti nabati dagiti nalpasen a nangan. ¹⁴ Idi nakita dagiti tattao ti pagilasinan nga inaramidna, kinunada, “Daytoy ti pudno a profeta nga immay ditoy lubong.” ¹⁵ Idi naamiris ni Jesus nga umaydan tapno tengngelenda isuna tapno

pilitenda a pagbalinenda nga ari, pimmanaw manen isuna nga agmaymaysa a napan iti ngato iti bantay. ¹⁶ Idi rumabiin, simmalog dagiti adalan iti dan-aw. ¹⁷ Nagluganda iti bangka ket mapmapandan iti baybay nga agturong iti Capernaum. (Nasipnget idin, awan pay ni Jesus kadakuada). ¹⁸ Iti dayta a kanito, agpulpuloyen ti angin iti napigsa ken nariribuken ti baybay. ¹⁹ Idi nakagauden dagiti adalan iti agarup duapulo ket lima wenno tallopulo a “stadia”, nakitada ni Jesus a magmagna iti baybay ken umas-asideg iti bangka ket nagbutengda. ²⁰ Nupay kasta, kinunana kadakuada, “Saankayo nga agbuteng, Siak daytoy.” ²¹ Immannugotda ngarud nga awaten isuna iti bangka. Dagus a nakadanon ti bangka iti lugar a papananda. ²² Iti simmaruno nga aldaw, agtaktakder dagiti tattao iti bangir ti baybay, nakitada nga awan ti sabali a bangka malaksid iti simrekan ni Jesus ken dagiti adalan, ngem pimmanawen dagiti adalan a saanda a kadua ni Jesus. ²³ (Nupay kasta adda sumagmamano a bangka a naggapu idia y Tiberias asideg iti lugar a nangananda iti tinapay kalpasan a nagyaman iti Apo. ²⁴ Idi naammuan dagiti tattao nga awan ni Jesus ken uray dagiti adalan sadiay, limmuganda kadagiti bangka ken napanda biniruk ni Jesus idia y Capernaum. ²⁵ Kalpasan a nasarakanda isuna iti bangir iti dan-aw, kinunada kenkuana, “Rabbi, kaanu nga immayka ditoy?” ²⁶ Simmungbat ni Jesus kadakuada a kunkunana, “Pudno, pudno, birukendak saan a gapu ta nakakitakayo iti pag-

ilasinan, ngem gapu ta nangankayo iti tinapay ket napnekkayo. ²⁷ Isardengyo ti agrabaho maipaay kadagiti taraon a mapukaw, ngem agrabahokayo kadagiti taraon a makaibtur iti agnanayon a biag nga ited iti Anak iti Tao kadakayo, ta inkabil iti Dios Ama ti markana kenkuana. ²⁸ Ket kinunada kenkuana, “Ania ti rumbeng nga aramidenmi tapno maaramidmi dagiti trabaho iti Dios?” ²⁹ Simmungbat ni Jesus, “Daytoy ti trabaho iti Dios: a mamatikayo iti maymaysa nga imbaonna.” ³⁰ Isu nga imbagada kenkuana, “Ania ti pagilasinan nga aramidem, tapno makitami ken mamatikami kenka? Ania ti aramidem?” ³¹ Nangan dagiti ammami iti mana idiy let-ang, kas naisurat, nangted isuna iti tinapay manipud langit tapno manganda.” ³² Simmungbat ni Jesus kadakuada, “Pudno, pudno, saan a ni Moises ti nangted kadakayo iti tinapay a naggapu iti langit, ngem ti Amak ti mangmangted kadakayo iti pudno a tinapay a naggapu iti langit. ³³ Ta ti tinapay iti Dios ket diay aggapu iti langit ken isu ti mangted iti biag iti lubong.” ³⁴ Isu nga imbagada kenkuana, “Apo itedmo kadakami daytoy a tinapay iti amin nga oras.” ³⁵ Kinuna ni Jesus kadakuada, “Siak ti tinapay ti biag, siasinoman nga umay kaniak ket saan a mabisinan ken siasinoman a mamati kaniak ket saan a mawaw.” ³⁶ Nupay kasta, ibagak kadakayo a nakitadak ngem saankayo latta a namati. ³⁷ Amin nga ited ti Ama kaniak ket umayto kaniak, ken awan duadua a saanko a papanawen ti siasinoman nga umay kaniak.” ³⁸ “Ta immayak a bimmaba manipud langit,

saan a tapno aramidek ti pagayatak, no di ket ti pagayatan ti nangibaon kaniak. ³⁹ Daytoy ti pagayatan iti nangibaon kaniak, ken awan ti rumbeng a mapukaw kadagidiay nga intedna kaniak ngem masapul a mapagungardanto iti kamaudianan nga aldaw. ⁴⁰ Ta daytoy ti pagayatan iti Amak, a isuamin a makakita iti Anak ken mamati kenkuana ket maaddaan iti biag nga agnanayon; ken pagungarekto iti kamaudianan nga aldaw. ⁴¹ Nagtanabutob dagiti Judio maipapan kenkuana gapu ta imbagana, “Siak ti tinapay a bimmaba a naggapu iti langit.” ⁴² Ket kinunada, “Saan kadi a daytoy ti Jesus nga anak ni Jose, nga am-ammotayo ti ina ken amana?” Kasano ngarud nga ibagana, ‘Bimmabaak a naggapu iti langit?’” ⁴³ Simmungbat ni Jesus ket imbagana kadakuada, “Isardengyo ti agtantanabutob, ⁴⁴ awan iti tao a makaumay kaniak, malaksid no iyasideg isuna iti Ama a nangibaon kaniak ken pagungarekto isuna iti kamaudianan nga aldaw. ⁴⁵ Naisurat kadagiti profeta, Isuronto ida iti Dios, Isuamin a nakangngeg ken nakasursuro manipud iti Ama ket umay kaniak.” ⁴⁶ “Saan a ta adda nakakita iti Ama, malaksid isuna a naggapu iti Dios— nakitana ti Ama. ⁴⁷ Pudno, pudno, siasinoman a mamati ket adda biagna nga agnanayon.” ⁴⁸ Siak ti tinapay iti Biag. ⁴⁹ Kinnan dagiti ammayo ti mana idiay let-ang ket natayda. ⁵⁰ Daytoy ti tinapay a bimmaba a naggapu iti langit, tapno saan a matay ti tao a mangan iti daytoy. ⁵¹ Siak ti sibibiag a tinapay a bimmaba a naggapu iti langit. Agbiag iti agnanayon ti

siasinoman a mangan iti daytoy a tinapay. Ti itedko a tinapay ket ti lasagko a maipaay iti biag iti lubong. ⁵² Nakaunget dagiti Judio kadagiti bagbagida ket rinugianda ti nagsisinnupiat a kunkunada, “Kasano nga ited daytoy a tao ti lasagna tapno kanen?” ⁵³ Kinuna ngarud ni Jesus kadakuada, “Pudno, pudno, malaksid no manganka iti lasag ti Anak iti Tao, ken uminomka iti darana, saanka a maaddaan iti biag.” ⁵⁴ Siasinoman a mangan iti lasagko ken uminom iti darak ket maaddaan iti agnanayon a biag, ken pagungarekto isuna iti kamaudianan nga aldaw. ⁵⁵ Gapu ta ti lasagko ket pudpudno a taraon ken pudpudno a mainom ti darak. ⁵⁶ Siasinoman a mangan iti lasagko ken uminom iti darak ket agtalinaed kaniak ken siak kenkuana. ⁵⁷ Kasimbaonnak iti sibibiag nga Ama, ken bayat nga agbibigak gapu iti Ama, kasta met ti siasinoman a mangan kaniak, agbiag met isuna gapu kaniak. ⁵⁸ Daytoy ti tinapay a bimmaba a naggapu iti langit, saan a kas iti kinnan dagiti amma ket natay. Isuna a mangan iti daytoy a tinapay ket agbiag nga agnanayon. ⁵⁹ Imbaga ni Jesus dagitoy a banbanag iti sinagoga kabayatan nga mangisursuro isuna idiy Capernaum. ⁶⁰ Idi nangngeg dagiti kaaduan kadagiti adalan daytoy, kinunada, “Narigat daytoy a panursuro, siasino ti makaawat iti daytoy?” ⁶¹ Gapu ta ammo ni Jesus nga agtantanabutob dagiti adalanna, kinunana kadakuada, “Napasaktannakayo kadi daytoy?” ⁶² Ket kasano ngarud no makitayo ti Anak iti Tao nga agpangato iti ayanna idi? ⁶³ Ti espiritu ti

mangmangted iti biag. Awan ti magungonam iti lasag. Dagiti imbagak kadakayo a sasao ket espiritu ken dagitoy ket biag. ⁶⁴ Ngem adda ti sumagmamano kadakayo a saan a mamati, ta ammo ni Jesus manipud pay idi rugina no siasino dagiti saan a mamati ken no siasino ti mangliput kenkuana. ⁶⁵ Kinunana, “daytoy ti makagapu nga ibagak kadakayo nga awan ti makaumay kaniak malaksid no ipaay iti Ama kenkuana.” ⁶⁶ Kalpasan daytoy, adu kadagiti adalanna ti nagsubli ken saanen a nakipagna kenkuana. ⁶⁷ Kinuna ngarud ni Jesus kadagiti sangapulo ket dua, “Saanyo met kadi a kayat ti pumanaw, kayatyo kadi?” ⁶⁸ Simmungbat ni Simon Pedro kenkuana, “Apo, siasino koma ti sumurotanmi? Adda kenka ti sao iti agnanayon a biag, ⁶⁹ namatikami ken naammuanmi a sika ti Nasantoan a Maymaysa a Dios. ⁷⁰ Kinuna ni Jesus kadakuada, “Saan aya a pinilikayo a sangapulo ket dua, ken diablo ti maysa kadakayo? ⁷¹ Ita, ti ibagbagana ket ni Judas, anak ni Simon Iscariote, gapu ta isuna, maysa kadagiti sanga-pulo ket dua, ti mangliput ken Jesus.

7

¹ Kalpasan dagitoy a banbanag, nagdaliasat ni Jesus idia Galilea ta saanna a kayat ti mapan idia Judea agsipud ta agar-aramid iti plano dagiti Judio a papatayen isuna. ² Ita asidegen ti fiesta dagiti Judio, ti Fiesta dagiti Abong-abong. ³ Kinuna ngarud kenkuana dagiti kakabsatna a lallaki, “Panawam daytoy a lugar ket mapanka idia Judea tapno makita met

dagiti adalam dagiti ar-aramidem. ⁴ Awan iti mangaramid iti aniaman a banag nga nalimed no kayatna a nalatak a maam-amo isuna. No aramidem dagitoy a banbanag, ipakitam ti bagim iti lubong.” ⁵ Ta uray dagiti kakabsatna a lallaki ket saan a namati kenkuna. ⁶ Gapuna kinuna ni Jesus kadakuada, “Saan pay a dimteng ti oras ko ngem kankanayon a nakasagana iti orasyo. ⁷ Saannakayo a kagura ti lubong, ngem siak kagurana agsipud ta pinaneknekak a dagiti aramidna ket dakes. ⁸ Sumang-at kayo iti fiesta; saan pay a nadanon iti tiempok isu a saanak nga umay iti daytoy a fiesta. ⁹ Nagtalinaed isuna idia Galilea kalpasan nga imbagana dagitoy kadakuada. ¹⁰ Nupay kasta, kalpasan a simmang-at iti fiesta dagiti kakabsatna, simmang-at met laeng isuna ngem saan a nalatak ngem sililimed. ¹¹ Sapsapulen dagiti Judio isuna iti fiesta ket kinunada, “Sadino isuna?” ¹² Nagado iti panaglilinnawag dagiti tattao maipanggep kenkuana sadiay. Sumagmamano iti nagkuna, “Nasayaat a tao isuna.” Kinuna iti dadduma, “Saan ta inyaw-awanna dagiti tattao.” ¹³ Awan iti nagsao iti nalatak maipanggep kenkuana gapu iti butengda kadagiti Judio. ¹⁴ Idin ta malpas ti kagudua iti fiesta, immuli ni Jesus iti templo ket nangrugi a nangisursuro. Masmadaaw dagiti Judio ket ibagbagada, ¹⁵ “Kasano nga adu iti ammona daytoy a tao ket saan met a nakaadal.” ¹⁶ Simmungbat ni Jesus ket kinunana kadakuada, “Saanko a kukua ti isursurok ngem ketdi isuna a nangibaon kaniak.” ¹⁷ No adda

ti siasinoman nga agtarigagay a mangaramid iti pagayatan iti maysa, ammoenna iti kaipapanan dagitoy a sursuro, ammoenna no naggapu iti Dios, wenno nagsaoak iti bagik. ¹⁸ Ti siasinoman nga agsasao iti bukodna, birbirukenna ti bukodna a dayag, ngem ti tao a mangbirbirok iti dayag iti nangibaon kenkuana, pudno dayta a tao ken awan iti saan a nalinteg kenkuana. ¹⁹ Saan kadi a ni Moises ti nangted kadakayo iti linteg? Ngem awan kadakayo iti mangar-aramid iti linteg. “Apay a kayatdak a papatayen?” ²⁰ Simmungbat dagiti tattao, “Adda kaniam iti demonio, siasino iti mangayat a mangpapatay kenka?” ²¹ Simmungbat ni Jesus ket kinuna kadakuada, “Nagaramidak iti maysa nga aramid ket nasdaaw kayo amin gapu iti daytoy. ²² Inted ni Moises kadakayo iti pannakakugit (saan nga naggapo ken Moises ngem kadagiti kapuonan) ket mangkugit kayo iti maysa a lalaki iti Aldaw a Panaginana. ²³ No makaawat ti pannakakugit ti lalaki iti Aldaw a Panaginana tapno saan a maburak iti linteg ni Moises. Apay a makaungetkayo kaniak no inaramid ko a naan-anay a naagasan ti lalaki iti Aldaw a Panaginana? ²⁴ Saankayo a mangukom a maiyanatup iti akin ruar a langa, ngem mangukomkayo iti nalinteg.” ²⁵ Kinuna dagiti sumagmamano kadakuada a manipud iti Jerusalem, “Saan kadi a daytoy a lalaki ti birbirukenda a papatayen? ²⁶ Ket kitaenyo, agsao isuna a silalatak, ken awan maibagada kenkuana. Saan a mabalin a pudno unay nga ammo dagiti mangiturturay a daytoy ket ti Cristo,

mabalin kadi? ²⁷ Ammotayo iti naggapuan daytoy a tao, no umay ti Cristo awan ti makaammo no sadino ti paggapuanna.” ²⁸ Agpukpukkaw a mangisursuro ni Jesus idiyay templo, ken ibagbagana, “Agpada nga am-ammodak ken ammoyo no sadino ti naggapuak, saanak nga immay iti bukodko laeng, ngem pudno iti nangibaon kaniak ken saanyo isuna nga am-ammo. ²⁹ Amammok isuna gapu ta naggapuak kenkuana ken imbaonnak.” ³⁰ Padpadasenda a tiliwen isuna, ngem awan uray maysa a nangipatay iti imana kenkuana agsipud ta saan pay nga immay iti orasna. Nupay kasta, adu kadagiti tattao ti namati kenkuana, kinunada, ³¹ “Inton umay ti Cristo agaramidto met ngata isuna kadagiti ad- adu a pagilasinan ngem kadagiti inaramid daytoy a tao?” ³² Nangngeg dagiti Fariseo nga agiinnarasaas dagiti tattao kadagitoy a banbanag maipapan ken Jesus. Nangibaon dagiti panguloen a papadi ken dagiti Fariseo kadagiti opisial tapno tiliwenda isuna. ³³ Kinuna ngarud ni Jesus, “Iti ababa a panawen, addaak pay laeng kadakayo, ken mapanakto kenkuana a nangibaon kaniak. ³⁴ Birukendakto ngem saandak a masarakan, saankayonto a makaumay idiyay papanak.” ³⁵ Ibagbaga ngarud dagiti Judio kadagiti bagbagida, “Papanan ngata daytoy a lalaki a saan tayonto isuna a mabirukan. Mapan ngata kadagiti Naiwaras a Griego ken mangisuro kadakuada? ³⁶ Ania daytoy nga imbagana, 'Birukendakto ngem saandak a masarakan, saankayonto a makaumay idiyay papanak'?” ³⁷ Ita ti maudi nga aldaw, ti naindaklan nga aldaw

iti fiesta, nagtakder ni Jesus ken ipukpukkawna, “No adda ti siasinoman a mawaw, palubusanyo nga umay kaniak ket uminom. ³⁸ Ti siasinoman a mamati kaniak kas imbaga iti Nasantoan a Surat, manipud iti unegna, agayos dagiti karkarayan iti sibibiag a danum.” ³⁹ Ngem imbaga ni Jesus daytoy maipapan iti Espiritu, nga awaten dagiti namati kenkuana ngem saan pay a naited ti Espiritu agsipud ta saan pay a napadayawan ni Jesus. ⁴⁰ Kinuna dagiti sumagmamano kadagiti tattao idi nangngegda dagitoy a sasao, “Daytoy iti pudno a profeta.” ⁴¹ Kinuna met iti sumagmamano a, “Daytoy iti Cristo.” Ngem kinuna met dagiti dadduma “Ania, aggapu kadi iti Galilea ti Cristo? ⁴² Saan kadi nga imbaga iti Nasantoan a Surat nga agtaud iti Cristo iti linya ni David, idia Betlehem a bario ni David idi?” ⁴³ Isu a rimsua ngarud iti panagsisina kadagiti adu a tattao gapu kenkuana. ⁴⁴ Tiliwen koma iti sumagmamano isuna, ngem awan uray maysa a nangipatay iti im-imada kenkuana. ⁴⁵ Nagsubli dagiti opisyal kadagiti panguloen a papadi ken kadagiti Fariseo a nangibaga kadakuada, ⁴⁶ “Apay a saanyo isuna nga inyeg,” Simmungbat dagiti opisyal, “Awan pay pulos idi ti tao a nagsao kas iti daytoy.” ⁴⁷ Simmungbat ngarud dagiti Fariseo kadakuada, “Naiyaw-awankayo kadi met? ⁴⁸ Adda kadi siasinoman kadagiti agtuturay wenno siasinoman a Fariseo ti namati kenkuana? ⁴⁹ Ngem nailunod dagitoy a tattao a saan a makaammo iti linteg.” ⁵⁰ Kinuna ni Nicodemo kadakuada, (isuna a napan ken Jesus

iti nasapsapa, maysa isuna kadagiti Fariseo),
51 “Mangukom kadi iti lintegtayo iti tao malaksid
a mangngegan isuna nga umuna wenno maam-
moan iti inaramidna?” 52 Simmungbatda ket
kinunada kenkuana, “Maysaka kadi met a taga
Galilea? Sukimatem ket makitam nga awan iti
profeta nga aggapu iti Galilea.” 53 Kalpasanna,
napan iti tunggal maysa iti bukodna a balay.

8

1 Napan ni Jesus idiay Bantay ti Olibo.
2 Nagsubli manen isuna iti templo iti dayta nga
agsapa ket napan kenkuana dagiti amin a tattao,
nagtugaw isuna ket insurona ida. 3 Impan
dagiti eskriba ken dagiti Fariseo iti tengnga ti
maysa a babai a natiliwanda a makikamka-
malala. 4 Imbagada ken Jesus, “Manursuro,
natiliwan ken nakita daytoy a babai a maikamka-
malala. 5 Ita iti linteg, binilinnatayo ni Moises
a masapul a batoen iti kasta a tattao, ania
iti maibagam kenkuana?” 6 Imbagada daytoy
tapno palab-oganda isuna tapno adda pang-
gappuanda a mangpabasol kenkuana, ngem na-
grukob ni Jesus ken nagsurat iti daga babaen
iti ramayna. 7 Idi intuloyda ti nagsalsalud-
sod kenkuana, timmakder ni Jesus ket imba-
gana kadakuada a, “Palubusam nga umuna a
mangbato iti babai ti siasinoman kadakayo nga
awan basolna.” 8 Nagrukob manen ni Jesus
ket nagsurat iti daga babaen iti ramayna. 9 Idi
nangngeganda daytoy, saggaysada a pimmanaw,
mangrugi iti kalakayan. Ti kamaudiananna
ket agmaymaysa a nabati ni Jesus kadwana iti

babai nga adda iti tengngada. ¹⁰ Timmakder ni Jesus ket kinunana kenkuana, “Babai, sadino dagiti nangidarum kenka? Awan kadi uray maysa ti nangdusa kenka?” ¹¹ “Awan uray maysa Apo,” kinuna iti babai. Kinuna ni Jesus, “Uray siak saanka a dusaen, inkan ket saan kan nga agbasol.”] ¹² Nagsao manen ni Jesus kadagiti tattao, ibagbagana, “Siak ti silaw iti lubong; ti sumursurot kaniak ket saan a magna iti kinasipngget ngem maaddaanto iti silaw iti biag.” ¹³ Kinuna dagiti Fariseo kenkuana, “Sika a mismo iti mangsaksaksi iti bagim; saan a pudno ti panagsaksim.” ¹⁴ Simmungbat ni Jesus ket kinunana kadakuada, “Urayno siak iti mangpanpaneknek iti bagik, ti pammaneknekko ket pudno. Ammok ti papanak ken ammok iti naggapuak ngem dakayo saanyo nga ammo iti naggapuak kenno sadino ti papanak. ¹⁵ Mangukom kayo maibatay iti lasag, saanak a manguk-ukom iti uray asinoman. ¹⁶ Ngem no mangukomak, pudno ti panangukomko agsipud ta saanak nga agmaymaysa, no di ket addaak iti Ama a nangibaon kaniak. ¹⁷ Wen, naisurat iti lintegyo a ti panagsaksi iti dua a tao ket pudno. ¹⁸ Siak iti mangpanpaneknek iti maipaay iti bagik, ken ti Ama a nangibaon kaniak iti mangpanpaneknek maipapan kaniak.” ¹⁹ Kinunada kenkuana, “Sadino iti ayan ti amam?” Simmungbat ni Jesus, “Am-ammodak kadi wenno ti Amak, no am-ammodak, am-ammoyo met koma ti Amak.” ²⁰ Imbagana dagitoy a sasao idia y asideg iti kaha bayat iti panangisurona idia y templo ngem awan

iti nangtiliw kenkuana ta saan pay a dimteng iti orasna. ²¹ Kinunana manen kadakuada, “Umadayoak, birukendakto ken mataykayonto gapu iti basolyo. Saan kayo a makaumay idia y papanak” ²² Kinuna dagiti Judio, “Papatayenna ngata iti bagina, isu a nangibaga a, 'Saan kayo a makaumay idia y papanak?'”. ²³ Kinuna ni Jesus kadakuada, “Naggapokayo ditoy baba, naggapoak iti ngato. Maibilangkayo ditoy lubong; Saanak a maibilang ditoy lubong. ²⁴ Ngarud, imbagak kadakayo a mataykayonto kadagiti basbasolyo malaksid a mamati kayo a SIAK, mataykayonto kadagiti basbasolyo.” ²⁵ Kinunada ngarud kenkuana, “Siasinoka?” Kinuna ni Jesus kadakuada, “No ania ti imbagak kadakayo manipud idi punganay. ²⁶ Adu dagiti banbanag nga ibagak a mangukomto kadakayo. Nupay kasta, pudno iti nangibaon kaniak; ken dagiti nangngegak a banbanag manipud kenkuana, dagitoy a banbanag ti ibagbagak iti lubong.” ²⁷ Saanda a naawatan nga iti ibagbagana kadakuada ket maipapan iti Ama. ²⁸ Kinuna ni Jesus, “No itan-okyo ti Anak iti Tao, maamoanyo a SIAK, ket awan aramidek iti bukodko. Ibagbagak dagitoy kadakayo kas insuro ti Amak kaniak. ²⁹ Adda kaniak iti nangibaon kaniak ket saannak a pinanawan nga agmaymaysa, ta dagiti laeng banbanag a makay-ayo kenkuana iti kankanayon nga aramidek.” ³⁰ Adu iti namati ken Jesus idi nangngegda dagitoy a banbanag nga ibagbagana. ³¹ Kinuna ni Jesus kadagiti Judio a namati kenkuana, “No agtalinaedkayo ti saok,

puḍno a ḍakayo ket ḍalalak; ³² ken maam-moanyonto ti kinapuḍno, ken wayawayaana-kayonto iti kinapuḍno,”. ³³ Simmungbatḍa kenkuana, “Kaputotannakami ni Abraham ken saankami pay pulos a natagabu iti siasinoman, kasano nga ibagam a, 'Mawayawayaankayo?’” ³⁴ Simmungbat ni Jesus kadakuada, “Puḍno, puḍno, ibagak kadakayo, amin nga agaramid iti basol ket tagabo iti basol,. ³⁵ Saan nga agnanayon nga agtalinaed ti tagabo iti balay, ngem iti anak a lalaki ket agtalinaed nga agnanayon. ³⁶ Ngarud, no wayawayaannakayo iti Anak, puḍno a mawayawayaankayo. ³⁷ Ammok a kaputotannakayo ni Abraham, birukendak ken papatayendak gapu ta awan iti lugar ti saok kadakayo. ³⁸ Ibagak ḍagiti banbanag a nakitak iti Amak, ken aramidenyo met ḍagiti banbanag a nangngegyo manipud iti amayo.” ³⁹ Simmungbatḍa kenkuana, “Ti amami ket ni Abraham.” Kinuna ni Jesus kadakuada, “No anaknakayo ni Abraham, aramidenyo iti aramid ni Abraham. ⁴⁰ Ngem birukendak a patayen, ti tao a nangibaga kadakayo iti puḍno a nangngegak manipud iti Dios. Saan nga inaramid ni Abraham daytoy. ⁴¹ Aramidenyo ḍagiti trabaho iti amayo.” Kinunada kenkuana, “Saankami a naiyanak iti kinaderrep, maymaysa ti Amami, ti Dios.” ⁴² Kinuna ni Jesus kadakuada, “No ti Dios iti Amayo, ayatendak koma, ta naggapoak iti Dios; ta saanak nga immay iti bukboekodko ngem imbaonnak. ⁴³ Apay a saanyo a maawatan ḍagiti sasaok? Agsipud ta saanyo a kabaelan a denggen

dagiti sasaok. ⁴⁴ Maibilangkayo iti amayo, ti diablo, ket tarigagayanyo nga aramiden dagiti kinaderrep a pagayatan iti amayo. Mamapatay isuna sipud pay idi punganay ken saanna a pagtaktakderan iti kinapudno agsipud ta awan iti kinapudno kenkuana. No agsasao isuna iti inuulbod, agsao kas kadawyan a agsipud ta ulbod isuna ken ama iti kinaulbod. ⁴⁵ Urayno kasta, agsipud ta agsasaoak iti kinapudno saankayo a mamatpati kaniak. ⁴⁶ Siasino kadakayo iti mangpabasol kaniak? No agsasaoak iti kinapudno, apay a saankayo a mamatpati kaniak? ⁴⁷ Siasinoman nga adda iti Dios ket mangmangeganna dagiti sasao iti Dios. Saanyo a mangmanggeg daytoy agsipud ta saankayo a maibilang iti Dios.” ⁴⁸ Simmungbat dagiti Judio ken kinunada kenkuana, “Saan kadi a pudno ti ibagbagami a Samaritanoka ken adda iti demonio kenka?”. ⁴⁹ Simmungbat ni Jesus, “Awan iti demonio kaniak ngem padayawak ti Amak, ken saandak a padayawan.” ⁵⁰ Saanko a birbiruken ti bukodko a dayag. Adda maysa nga agbirbirok ken manguk-ukom. ⁵¹ Pudno, pudno, ibagak kadakayo, no siasinoman ti mangsalsalimetmet iti saok saanna a makita iti patay.” ⁵² Kinuna dagiti Judio kenkuana, “Ita ammomin nga adda kaniam iti demonio. Natay ni Abraham ken dagiti profeta; ngem ibagbagam, 'Siasinoman a mangsalsalimetmet kadagiti sasaok, saanna a maramanan iti patay,' ⁵³ Saanka a natantan-ok ngem iti amami a ni Abraham a natay, wenno natantan-okka kadi? Uray dagiti profeta ket

natay met. Siasino koma iti kayatmo a pagbalinan?" ⁵⁴ Simmungbat ni Jesus, "No itan-okko iti bagik, awan serbi iti dayawko; ti mangitantan-ok kaniak ket ti Amak nga ibagbagayo nga isu iti Diosyo. ⁵⁵ Saanyo a naammoan isuna ngem am-ammok isuna. No ibagak a, 'Saanko nga am-ammo isuna,' agbalinak a kapadayo nga ulbod. Nupay kasta, am-ammok isuna ken salsalimetmetak iti saona. ⁵⁶ Nagrag-o ti amayo a ni Abraham a mangkitkita iti aldawko, nakita na daytoy ket naragsak isuna." ⁵⁷ Kinuna dagiti Judio kenkuana, "Awan pay iti limapulo a tawenmo, kasanom a nakita ni Abraham?". ⁵⁸ Kinuna ni Jesus kadakuada, "Pudno, pudno, ibagak kadakayo, sakbay a naiyanak ni Abraham, ket SIAK." ⁵⁹ Pimmidotda kadagiti batbato tapno battuenda isuna ngem naglemmeng ni Jesus ket rimmuar idiaiy templo.

9

¹ Ita, kabayatan a lumablabas ni Jesus, nakakita isuna iti maysa a lalaki a bulsek manipud pay idi naiyanak. ² Dinamag dagit adalanna kenkuana, "Rabbi, siasino kadi ti nagbasol, daytoy kadi a lalaki wenno dagiti nagannakna, nga isuna ket naiyanak a bulsek?" ³ Simmungbat ni Jesus, "Saan a nagbasol daytoy a lalaki uray pay dagiti nagannakna, ngem gapu ti dayta, dagiti aramid ti Dios ket maipakita kenkuana. ⁴ Masapul nga aramidentayo dagiti trabaho ti nangibaon kaniak kabayatan nga aldaw pay laeng. Umayen ti rabii ket awan ti makabael nga agrabaho. ⁵ Kabayatan nga

addaak ditoy lubong, siak ti silaw ti lubong.”
⁶ Kalpaskan nga imbaga ni Jesus dagitoy a ban-banag, nagtupra isuna iti daga, nangaramid isuna iti pitak nga adda tuprana ken pinulotanna ti mata ti lalaki iti pitak,⁷ Imbagana kenkuana, “Mapanka, agbuggoka idiy pagdigusan idiy Siloam, (naipatarus nga “ibaon”). Pimmanaw ngarud ti lalaki, nagbuggo ken nagsubli a makakitan.⁸ Kalpasanna, ibagbaga dagiti kaaruba iti lalaki a nakakita idi kenkuana nga agpalpalama, “Saan kadi a daytoy a lalaki ket ti sigud nga agtugtugaw ken agpalpalama?”⁹ Ibagbaga dagiti dadduma, “Wen, isuna dayta.” Ngem ibagbaga met dagiti dadduma, “Saan, kasla laeng isuna dayta.” Ngem ibagbagana, “Siak daydiay.”¹⁰ Imbagada kenkuana, “Kasano ngarud a nalukatan dagiti matam?”¹¹ Simmungbat isuna, “Nangaramid iti pitak ti lalaki nga agnagan iti Jesus ken pinulotanna dagiti matak ken imbagana kaniak, 'Mapanka idiy Siloam ken agbuggoka'. Isu a napanak ken nagbuggoak, ket nagsublin dagiti panagkitak.”¹² Imbagada kenkuana, “Sadino ti ayanna?” Simmungbat isuna, “Saanko nga ammo.”¹³ Impanda ti lalaki a sigud a bulsek iti ayan dagiti Fariseo.¹⁴ Ita, Aldaw a Panaginana idi nangaramid ni Jesus iti pitak ken idi linukatanna dagiti mata ti lalaki.¹⁵ Ket dinamag manen dagiti Fariseo no kasano a naawatna ti panagkitana. Imbaga iti lalaki kadakuada, “Inikkanna ti pitak dagiti matak, nagbugguak, ket makakita akun ita.”¹⁶ Imbaga dagiti dadduma a Fariseo, “Saan a

nagtaud iti Dios daytoy a lalaki gapu ta saanna a sinalimetmetan ti Aldaw a Panaginana.” Kinuna dagiti dadduma, “Kasano a ti maysa a tao a managbasol ket makaaramid iti kasta a pagilasi-nan?” Ngarud, adda ti panagsisina kadakuada. ¹⁷ Isu a dinamagda manen ti bulsek a lalaki, “Ania ti maibagam maipapan kenkuana gapu ta linukatanna dagiti matam?” Kinuna ti bulsek a lalaki, “Profeta isuna.” ¹⁸ Ita, saan latta a namati dagiti Judio iti maipapan iti lalaki a sigud a bulsek ken nakaawat ti panagkitana, aginggana a pinaayabanda dagiti nagannak iti lalaki a nakaawat ti panagkita. ¹⁹ Dinamagda dagiti nagannakna, “Daytoy kadi ti anakyo nga ibagbagayo a naiyanak a bulsek? Kasano a makakitan isuna ita?” ²⁰ Simmungbat ngarud dagiti nagan-nakna kadakuada, “Ammomi a daytoy ti anakmi ken naiyanak isuna a bulsek. ²¹ Saanmi nga ammo no kasano a makakitan isuna ken saanmi met nga ammo no siasino ti nanglukat kadagiti matana. Damagenyo kenkuana. Nataenganen isuna. Kabaellan ti agsao para iti bagina.” ²² Imbaga dagiti nagannakna dagitoy a banbanag gapu ta mabutengda kadagiti Judio. Ta nal-pasen a nagtutulag dagiti Judio a mapapanaw iti sinagoga ti siasinoman a mangibaga a ni Jesus ket Cristo. ²³ Gapu iti daytoy, imbaga dagiti nagannakna, “Nataenganen isuna. Damagenyo kenkuana.” ²⁴ Isunga iti maikadua a daras, pinaayabanda manen ti lalaki a sigud a bulsek ket kinunada kenkuana, “Itedmo ti dayag iti Dios. Ammomi a daytoy a tao ket managbasol.” ²⁵ Ket simmungbat dayta a lalaki, “Saanko nga

ammo no managbasol isuna. Ngem daytoy ti ammok: Bulsekak idi ngem makakita akun ita.”²⁶ Kalpasanna imbagada kenkuana, “Ania ti inaramidna kenka? Kasano a linukatanna dagiti matam?”²⁷ Simmungbat isuna, “Imbagakon kadakayo ket saanyo kayat a dinggen. Apay ta kayatyo manen a mangngeg? Saanyo met a kayat ti agbalin nga adalanna, kayatyo kadi?”²⁸ Nakaungetda kenkuana ket kinunada, “Adalannaka ngem sikami ket adalan ni Moises.²⁹ Ammomi a nakitungtong ti Dios kenni Moises ngem daytoy a tao, saanmi pay ammo no sadino ti naggapuanna.”³⁰ Simmungbat ti lalaki ken kinunana kadakuada, “Apay, nakakaskasdaaw daytoy a banag, a saanyo nga ammo no sadinno ti naggapuanna ngem nilukatanna dagiti matak.”³¹ Ammotayo a saan a dingdinggen ti Dios dagiti managbasol, ngem no ti siasinoman ket agrukruk bab iti Dios ken ar-aramidenna ti pagayatan iti Dios, dingdinggen isuna ti Dios.³² Manipud pay idi nairugi ti lubong saan pay pulos a nangngeg nga adda ti siasinoman a nanglukat iti mata iti tao a naiyanak a bulsek.³³ No daytoy a tao ket saan a nagtaud iti Dios, awan koma ti maaramidanna.³⁴ Simmungbatda ket kinunada kenkuana, “Dakayo a sangkamaysa ket naiyanak iti basbasol ket tatta isursurona kami?” Kalpasanna, pinapanawda isuna iti sinagoga.³⁵ Nangngeg ni Jesus a pinapanawda isuna iti sinagoga. Nabirukanna isuna ket kinunana kenkuana, “Mamatika kadi iti Anak iti Tao?”³⁶ Simmungbat isuna ken kinunana, “Sino kadi isuna, Apo, tapno mamatiak met

kenkuana?" ³⁷ Kinuna ni Jesus kenkuana, "Nakitamon isuna ken ti makitungtungtong kenka ket isuna. ³⁸ Kinuna iti lalaki, "Apo, mamatiak." Kalpasanna nagruk bab isuna kenkuana. ³⁹ Kinuna ni Jesus, "Gapu ti panangukom isu nga immayak ditoy lubong tapno makakita dagiti saan a makakita ken agbalin a bulsek dagiti makakita." ⁴⁰ Nangngeg dagiti dadduma a Fariseo a kaduana dagitoy a banbanag ket dinamagda isuna, "Bulsekkami met kadi?" ⁴¹ Imbaga ni Jesus kadakuada, "No bulsek kayo, awan koma ti basolyo. Nupay kasta, ita ibagbagayo, 'Makakita kami,' isu nga agtalinaed ti basolyo."

10

¹ Pudno, Pudno, Ibagak kadakayo. Ti saan a sumrek babaen ti ruangan ti pagapunan dagiti karnero, no di ket umuli iti sabali a dalan, dayta a tao ket agtatakaw ken tulisan. ² Ti sumrek ti ruangan ti pagapunan ket ti pastor dagiti karnero. ³ Lukatan ti agbanbantay ti ruangan para kenkuana. Dinggen dagiti karnero ti timekna ken aw-awaganna dagiti bukodna a karnero babaen iti naganda ken idadauloanna ida a rumuar. ⁴ No nairuarnan amin dagiti karnerona, umun-una isuna ngem dagitoy ken sumurot kenkuana dagiti karnero, gapu ta ammoda ti timekna. ⁵ Saanda a sumurot iti saanda nga amammo ngem ketdi liklikanda daytoy gapu ta saanda nga ammo ti timek iti saanda nga amammo." ⁶ Imbaga ni Jesus daytoy a pangngarig kadakuada, ngem saanda a naawatan no ania dagitoy a banbanag nga

ibagbagana kadakuada. ⁷ Kinuna ngarud manen ni Jesus kadakuada, “Pudno, Pudno, Ibagak kadakayo, siak ti ruangan dagiti karnero. ⁸ Dagiti amin nga immuna nga immay ngem siak ket agtatakaw ngem saan a dimngeg dagiti karnero kadakuada. ⁹ Siak ti ruangan. Maisalakan ti siasinoman nga sumrek babaen kaniak; umuneg isuna ken rumuar ket makabiruk iti pagaraban. ¹⁰ Ti agtatakaw saan nga umay malaksid no agtakaw, mangpapatay ken mangdadael. Immayak tapno maaddaanda iti biag nga aglaplapanan. ¹¹ Siak ti naimbag a pastor. Ited iti naimbag a pastor ti biagna para kadagiti karnero. ¹² Ti natangdanan nga adipen, ken saan a pastor, saanna a kukua dagiti karnero, makitana ti umumay a lobo ket ibatina dagiti karnero ken aglibas. Itaray ken warawaraen ti lobo dagiti karnero. ¹³ Tumaray isuna gapu ta natangdanan laeng isuna nga adipen ken saanna nga ipatpateg dagiti karnero. ¹⁴ Siak ti naimbag a pastor ken ammok ti kukuak ken ammodak met dagiti kukuak. ¹⁵ Ammonak ti Ama ken ammok met ti Ama ken itedko ti biagko para kadagiti karnero. Adda pay dagiti sabali a karnerok nga awan pay ditoy nga arban. ¹⁶ Masapul met nga ipanko isuda ditoy, ken mangngegda ti timekko tapno addanto laeng iti maysa a bunggoy ken pastor. ¹⁷ Daytoy ti makagapu no apay nga ayayatennak ti Amak: Itedko ti biag ko a mabalin a maalakto manen. ¹⁸ Awan ti siasinoman a mangala iti daytoy kaniak, ngem itedko a bukodko. Adda ti turayko a mangited ken adda met laeng ti turayko a mangala manen iti daytoy. Naawatko

daytoy a bilin manipud iti Amak.” ¹⁹ Adda manen ti panagsisina kadagiti Judio gapu kadagitoy a sasao. ²⁰ Adu kadakuada ti nangibaga, “Adda ti demonio kenkuana ken agmauyong isuna. Apay a dumdumngegkayo kenkuana?” ²¹ Kinuna dagiti dadduma, “Saan a kastoy ti ibagbaga iti maysa a naluganan iti demonio. Kabaelan kadi iti demonio ti manglukat iti mata iti bulsek?” ²² Dimteng ti Fiesta ti Pannakaidaton idia Jerusalem. ²³ Panawen idi iti lammiis, ken magmagna ni Jesus idia Beranda ni Solomon idia templo. ²⁴ Inaribungbungan isuna dagiti Judio ket kinunada kenkuana, “Kasano kabayag a paggagarennakami? Ibagam kadakami a nalawag no sika ni Cristo.” ²⁵ Simmungbat ni Jesus kadakuada, “Imbagak kadakayon, ngem saankayo a mamati. Dagiti trabaho nga aramidek iti nagan iti Amak, dagitoy ti mangpaneknek maipapan kaniak. ²⁶ Ngem, saankayo a mamati, agsipud ta saan kayo a maysa kadagiti karnerok. ²⁷ Dinggen dagiti karnerok ti timekko; am-ammok isuda, ken sumurotda kaniak. ²⁸ Itedko kadakuada ti biag nga agnanayon; saandanto pulos a mapukaw, ken awan ti siasinoman a makarabsut kadakuada manipud iti imak. ²⁹ Ti Amak, nga isu ti nangited kadakuada kaniak, ket ti katan-okan iti isu amin ken awan ti siasinoman a makarabsut kadakuada manipud iti ima ti Ama. ³⁰ Siak ken ti Ama ket maymaysa.” ³¹ Nangala manen dagiti Judio iti batbato tapno batoenda isuna. ³² Simmungbat ni Jesus kadakuada, “Impakitak kadakayo iti adu a nasasayaat nga aramid a nag-

gapu iti Ama. Ta ania kadagitoy ti pangbatoanyo kaniak?" ³³ Simmungbat dagiti Judio kenkuana, "Saandaka a batoen gapu kadagiti nasayaat a naaramidmo no diket iti panagtabbaaw, gapu ta sika, maysa a tao ket araramidem ti bagim a Dios." ³⁴ Simmungbat ni Jesus kadakuada, "Saan kadi a nakasurat iti lintegyo, 'Imbagak, 'Dakayo ket dios'?" ³⁵ No inawaganna ida a dios, siasinno ti immayan ti sao ti Dios (saan a maburak ti Nasantoan a Surat), ³⁶ ibagbagayo kadi kenkuana no siasinno ti insagut ken imbaon ti Ama ditoy lubong, "Agtabtabaaawka,' gapu ta imbagak a, 'Siak ti Anak ti Dios'? ³⁷ No saanko nga ar-aramiden dagiti trabaho ti Amak, saandak a pasien. ³⁸ Nupay kasta, no araramidek dagitoy, uray no saankayo a mamati kaniak, pasienyo dagiti aramid tapno maammoan ken maawatanyo nga adda ti Ama kaniak ken addaak iti Ama. ³⁹ Pinadasda manen a tiliwen ni Jesus, ngem nakalibas isuna manipud iti imada. ⁴⁰ Pimmanaw manen ni Jesus ket napan iti labes ti Jordan iti lugar a pagbaubautisaran ni Juan idi ununana ket nagnaed isuna idiy. ⁴¹ Adu a tattao iti napan kenni Jesus. Kanayonda nga ibagbaga, "Pudno nga awan naaramid ni Juan a pagilasinan, ngem pudno amin dagiti banbanag nga imbagana maipapan iti daytoy a lalaki." ⁴² Adu ti namati kenni Jesus sadiay.

11

¹ Ita, ti lalaki a managan Lazaro ket masakit. Nagtaud isuna idiy Betania, ti purok ni Maria ken ti kabsatna a Marta. ² Isu met laeng ti Maria

a mangibukbok iti mira iti saka ni Jesus ken mangpunas iti sakana babaen iti buokna, a ti kabsatda a Lazaro ket masakit. ³ Nangipatulod dagiti agkabsat a babbai iti mensahe ken ni Jesus a kinunada, “Apo, kitaem, ti ay-ayatem ket masakit.” ⁴ Idi nangngeg ni Jesus daytoy, kinunana, “Daytoy a sakit ket saan nga agtungpal iti ipapatay, ngem ketdi maipaay iti pakaidayawan ti Dios tapno ti Anak ti Dios ket mapadayawan babaen iti daytoy.” ⁵ Ita, ay-ayaten ni Jesus ni Marta ken ti kabsatna a babai ken ni Lazaro. ⁶ Idi nangnegna a masakit ni Lazaro, nagtalinaed ni Jesus iti dua pay nga aldaw iti lugar nga ayanna. ⁷ Ket kalpasan daytoy, kinunana kadagiti adalan, “Intayo manen idia y Judea.” ⁸ Kinuna dagiti adalan kenkuana, “Rabbi, kaano laeng ket kayatdaka nga uboren dagiti Judio, ket agsublika manen idia y?” ⁹ Simmungbat ni Jesus, “Saan kadi nga adda sangapul ket dua nga oras iti maysa nga aldaw? No ti maysa a tao ket magna iti aldaw, saan a maitublak isuna, gapu ta makakita isuna babaen iti lawag ti aldaw.” ¹⁰ Nupay kasta, no magna isuna iti rabii, maitublak isuna gapu ta awan lawag kenkuana.” ¹¹ Imbaga ni Jesus dagitoy a banbanag, ken kalpasan dagitoy a banbanag, kinunana kadakuada, “Ti gayyem tayo a ni Lazaro ket nakaturug, ngem mapanak ta mapanko riingen manipud iti pannaturogna.” ¹² Kinuna ngarud dagiti adalan kenkuana, “Apo, no nakaturug isuna ket umimbag.” ¹³ Ita nagsao ni Jesus iti maipanggep iti ipapatay ni Lazaro, ngem ti ammoda ket agsasao isuna iti maipanggep iti panaginana iti pannaturug.

¹⁴ Ket kinuna ni Jesus kadakuada a nalawag, “Natay ni Lazaro.” ¹⁵ “Maragsakanak, maigapu kadakayo, nga awanak idia y tapno mamatikayo. Mapantayo kenkuana.” ¹⁶ Ni Tomas a maawagan Didimo ket kinunana kadagiti padana nga adalan, “Mapantayo met tapno mataytayo a kadua ni Jesus.” ¹⁷ Idi immay ni Jesus, natakuatanna nga uppat nga aldawen ti kaadda ni Lazaro iti tanem. ¹⁸ Ita agarup sangapulo ket lima nga estadio ti kaadayo ti Betania idia y Jerusalem. ¹⁹ Adu kadagiti Judio ti immay kada Marta ken ni Maria, tapno liwliwaenda isuda maipanggep iti kabsatda a lalaki. ²⁰ Idi nanggeg ni Marta nga um-umay ni Jesus, napan ket sinabatna isuna, ngem ni Maria ket nakatugaw latta iti balay. ²¹ Ket kinuna ni Marta ken ni Jesus, “Apo, no addaka koma idi ditoy, saan koma a natay ti kabsatko. ²² Uray ita, ammok nga aniaman a dawatem iti Dios, itedna kenka.” ²³ Kinuna ni Jesus kenkuana, “Agungar ti kabsatmo.” ²⁴ Kinuna ni Marta kenkuana, “Ammok a bumangunto isuna inton panagungar iti maudi nga aldaw.” ²⁵ Kinuna ni Jesus kenkuana, “Siak ti panagungar ken ti biag; ti mamati kaniak, uray matay, agbiagto, ²⁶ ken siasinoman nga agbiag ken mamati kaniak ket saanto pulos a matay. Patiem daytoy?” ²⁷ Kinunana kenkuana, “Wen, Apo, mamatiak a sika ti Kristo, ti Anak ti Dios, ti maysa nga umay iti lubong.” ²⁸ Idi naibagana daytoy, pimmanaw isuna ket inayabanna iti nalimed ni Maria a kabsatna. Kinunana, “Adda ti Mannursuro ditoy ket papaayabannaka.” ²⁹ Idi

nangngeg ni Maria daytoy, dagus a timmakder ket napan ken Jesus. ³⁰ Ita saan pay laeng a nakadanon ni Jesus iti purok ngem adda pay-laeng iti lugar a nangsabatan ni Marta kenkuana. ³¹ Ket dagiti Judio a kadua ni Maria iti balay a mangliwliwa kenkuana, idi nakitada a dagus a timmakder isuna ket rimuar, sinurotda isuna; ipagarupda nga amangan no mapan iti tanem tapno agsangit sadiay. ³² Ket ni Maria, idi immay isuna iti ayan ni Jesus ket nakitana isuna, nagparintumeng iti sakaananna ket kinunana kenkuana, "Apo, no addaka koma idi ditoy, saan koma a natay ti kabsatko." ³³ Idi nakita ni Jesus isuna nga agsangsangit, ken dagiti Judio a naki-umay kenkuana ket agsangsangit, nagsennaay isuna iti espiritu ken nariribukan; ³⁴ kinunana, "Sadino ti nangitanemanyo kenkuana?" Kinunada kenkuana, "Apo, umayka ket kitaem." ³⁵ Nagsangit ni Jesus. ³⁶ Ket kinuna dagiti Judio, "Kitaenyo no kasano ti panagayatna ken ni Lazaro!" ³⁷ Ngem dadduma kadakuada ti nagkuna, "Saan kadi a nabaelan daytoy a tao, a nanglukat iti mata ti maysa a bulsek, mabalinnanna met nga aramiden a daytoy a lalaki ket saan a matay?" ³⁸ Ket ni Jesus, kabayatan nga agsennaay manen, napan iti tanem. Ita ket maysa a rukib, ken adda bato a naipasanggir iti daytoy. ³⁹ Kinuna ni Jesus, "Ikkatenyo ti bato." Ni Marta a kabsat ti natay a ni Lazaro, ket nagkuna ken ni Jesus, "Apo, kadagitoy a kanito ti bagi ket agruprusan ta uppap nga aldawen a natay." ⁴⁰ Kinuna ni Jesus kenkuana, "Saan kadi nga imbagak kenka a no mamatika, makitam

ti dayag ti Dios?” ⁴¹ Isu nga inikkatda ti bato. Intangadna ti panagkitana ket kinunana, “Ama, agyamanak kenka ta dinengngegnak. ⁴² Ammok a kanayonnak a dengdenggen, ngem gapu kadag-itoy adu a tattao nga agtaktakder iti aglikmutko nga kinunak daytoy, tapno mamatida koma nga imbaonnak.” ⁴³ Kalpasan a naibagana daytoy, nagpukkaw babaen iti napigsa a timek, “Lazaro, rumuarka!” ⁴⁴ Rimuar ti natay a lalaki, naputipotan/nabaredbedan ti ima ken sakana iti luplupot a mausar iti natay, ken naputipotan/nabaredbedan ti rupana iti lupot. Kinuna ni Jesus kadakuada, “Warwaranyo ket bay-anyo isuna a mapan.” ⁴⁵ Ket adu kadagiti Judio a nakikuyog ken ni Maria ti nakakita iti inaramid ni Jesus, namatida kenkuana; ⁴⁶ ngem daduma kadakuada ti pimmanaw a napan kadagiti Pariseo ket imbagada kadakuada dagiti banbanag nga inaramid ni Jesus. ⁴⁷ Ket inummong dagiti panguloen a papadi ken dagiti Pariseo ti konseho ket kinunada, “Ania ti aramidentayo? Daytoy a tao ket mangar-aramid iti adu a pagilasinan. ⁴⁸ No baybay-antayo isuna a kasta, adu dagiti mamati kenkuana, umayto dagiti Romano ket alaenda dagiti lugar ken ti nasiontayo.” ⁴⁹ Nupay kasta, maysa a tao a managan Caifas, a nangato a padi iti dayta a tawen, kinunana kadakuada, “Awan pulos ammoyo. ⁵⁰ Saanyo a mapanunot a nasay-sayaat para kadakayo a matay ti maysa a tao maipaay kadagiti tattao ngem mapukaw ti entero a nasion.” ⁵¹ Ita, saanna daytoy nga imbaga iti bukbukodna, ngem

ketdi, kas nangato a padi iti dayta a tawen, impadtona a masapul a matay ni Jesus maipaay iti nasion; ⁵² ken saan laeng a maipaay iti nasion, ngem tapno mabalin nga urnungen ni Jesus dagiti annak ti Dios a naiwaras iti naduma-duma a lugar. ⁵³ Isu nga manipud idin pinaggepdan/naplanodan no kasano ti panangpatayda ken ni Jesus. ⁵⁴ Saanen a nakipagna ni Jesus a nawaya kadagiti Judio, ngem pimmanaw idiay ket napan iti away iti asideg ti let-ang iti ili nga Efraim, nagian ni Jesus idiay a kaduana dagiti adalanna. ⁵⁵ Idi asidegen ti Ilalabas, adu a tattao ti simmang-at idiay Jerusalem manipud iti away sakbay ti Ilalabas tapno mapasin-aw dagiti bagbagida. ⁵⁶ Sapsapulenda ni Jesus, ket kunkunada iti tunggal maysa idi agtaktakderda iti templo, “Ania ti panagkunayo? Saan ngata nga umay iti fiesta?” ⁵⁷ Ita nangited iti bilin dagiti panguloen a papadi ken dagiti Pariseo a no adda makaammo no sadino ti ayan ni Jesus, masapul nga ipakaammona kadakuada tapno tiliwenda/kimmegenda isuna.

12

¹ Innem nga aldaw sakbay iti Ilalabas, immay ni Jesus idiay Betania, nga ayan ni Lazaro a pina-gungarna manipud iti patay. ² Insaganaanda ngarud isuna iti pangrabian idiay, ket ni Marta ti nagdasdasar, kabayatan a ni Lazaro ket maysa kadagiti agtugtugaw iti lamisaan a kadua ni Jesus. ³ Ket nangala ni Maria iti libra ti bangbanglo a naaramid iti pasig a nardo, napateg launay, binukbukanna dagiti saka ni Jesus iti daytoy,

ket pinunasanna dagiti saka ni Jesus babaen iti buokna; ti balay ket napno iti ayamuom ti bangbanglo. ⁴ Ni Judas Escariote, maysa kadagiti adalanna, ti mangliputto ken ni Jesus, kinunana, ⁵ “Apay a saan a nailako daytoy a bangbanglo iti tallo a gasut a denario ket maited kadagiti nakurapay?” ⁶ Ita kinunana daytoy, saan a gapu ta kailalaanna dagiti nakurapay, ngem gapu ta isuna ket agtatakaw: isuna ti agig-iggem iti pagkargaan iti kuarta ken mangala isuna iti dadduma nga adda iti dayta para iti bagina. ⁷ Kinuna ni Jesus, “Bay-anyo isuna a mangidulin iti aniaman nga adda kenkuana para iti kaaldawan ti pannakaitabonko. ⁸ Dagiti nakurapay ket kanayon nga addada kadakayo; ngem saanto a kanayon ti kaaddak kadakayo.” ⁹ Ita naammmoan dagiti adu a Judio nga adda ni Jesus idia, ket immayda, saan laeng a maigapu ken ni Jesus, ngem tapno makitada met ni Lazaro a pinagungar ni Jesus manipud iti patay. ¹⁰ Nagtutulag dagiti panguloen a papadi tapno patayenda met ni Lazaro; ¹¹ ta gapu kenkuana ket adu kadagiti Judio ti pimmanaw ken namati ken ni Jesus. ¹² Iti simmaruno nga aldaw, adu a tattao ti immay iti fiesta. Idi nangngedda nga um-umay ni Jesus idia Jerusalem, ¹³ nangalada kadagiti sangsanga dagiti kayo a palma ket sin-abatda isuna ken impukawda, “Hosana! Nagasat ti isu nga umay iti nagan ti Apo, ti ari ti Israel.” ¹⁴ Nasarakan ni Jesus ti maysa nga urbon nga asno ket nagtugaw iti daytoy; a kas naisurat, ¹⁵ “Saanka nga agbuteng, babai nga anak ti

Zion; kitaem, um-umay ti arim, nakatugaw iti urbon ti asno.” ¹⁶ Dagiti adalan ket saanda a maawatan dagitoy a banbanag idi damo; ngem idi maitagtag-ay ni Jesus, nalagipda a dagitoy a banbanag ket naisurat maipanggep kenkuana ken naaramidda dagitoy a banbanag kenkuana. ¹⁷ Ita dagiti adu a tattao a kadua ni Jesus idi inayabanna ni Lazaro manipud iti tanem ken pinagungarna isuna manipud iti patay, nagsaksi kadagiti dadduma. ¹⁸ Daytoy met laeng ti makagapu a rimuar dagiti tattao kenkuana gapu ta nangngegda nga inaramidna dagitoy a pagilasinan. ¹⁹ Kinuna ngarud dagiti Pariseo iti bagbagida, “Kitaenyo, awan maaramidanyo; kitaenyo, simmurot ti lubong kenkuana.” ²⁰ Ita adda dagiti Griego a kaddua dagiti napan nga agdayaw iti fiesta. ²¹ Napan dagitoy ken ni Felipe, a nagtaud idia Betsaida iti Galilea, ket dinamagda kenkuana, kinunada, “Apo, kayatmi a makita ni Jesus.” ²² Napan ni Felipe iti ayan ni Andres; nakikuyog ni Andres ken ni Felipe ket imbagada ken ni Jesus. ²³ Simmungbat ni Jesus kadakuada ket kinunana, “Immayen ti oras tapno mapadayawan ti Anak Ti Tao. ²⁴ Pudno, pudno, ibagak kadakayo, inggana a saan a maregreg ti bukel ti trigo iti daga ken matay, agtalinaed nga agmaymaysa; ngem no matay, agbunganto iti adu.” ²⁵ Ti agayat iti biagna ket mapukawna; ngem ti gumura iti biagna iti daytoy a lubong ket salimetmetananto para iti agnanayon a biag. ²⁶ No adda man agserbi kaniak; bay-anyo a surotennak;

ken sadino man ti ayanko, addanto met sadiay ti adipenko. No adda man agserbi kaniak, padayawanto ti Ama isuna. ²⁷ Mariribukan ti kararuak ita: ania ti rumbeng nga ibagak? 'Ama, isalakannak manipud iti daytoy nga oras'? Ngem para iti daytoy a rason immayak iti daytoy nga oras. ²⁸ Ama, padayawam ti naganmo." Ket immay ti timek a nagtaud iti langit ket kinunana, "Pinadayawakon ket padayawak manen." ²⁹ Ket dagiti adu a tattao a nakatakder ken nakanggeg iti daytoy ket kunada a naggu-rood. Kinuna dagiti dadduma, "Adda anghel a nagsao kenkuana." ³⁰ Simmungbat ni Jesus ket kinunana, "Saan nga immay ti timek a maigapu kaniak, ngem maigapu kadakayo. ³¹ Itan ti pannakaukom daytoy a lubong: Ita ti prinsipal daytoy a lubong ket mapapanaw. ³² Ket siak, no maipangatoak manipud iti daga, iasidegkonto dagiti amin a tattao kaniak." ³³ Imbagana daytoy tapno ipakaawatna no ania a wagas ti ipapatayna. ³⁴ Simmungbat dagiti adu a tattao kenkuana, "Nangngegni manipud iti linteg a ti Cristo ket agtalinaed iti agnanayon. Kasano a maibagam a, 'Ti Anak ti Tao ket maipangato'? Siasino daytoy nga Anak ti Tao?" ³⁵ Kinuna ni Jesus kadakuada, "Iti saan nga agbayag ti lawag ket adda pay kadakayo. Magnakayo kabayatan nga adda kadakayo ti lawag, tapno saannakayo a makamakam ti kinasipngget. Ti magna iti kinasipngget ket saanna nga ammo ti papananna. ³⁶ Kabayatan nga adda kadakayo ti lawag, mamatikayo iti lawag tapno agbalinkayo

nga annak ti lawag.” Imbaga ni Jesus dagitoy a banbanag ket pimmanaw ken inlemmengganna ida/naglemmeng manipud kadakuada. ³⁷ Uray pay no adu dagiti pagilasinan nga inaramid ni Jesus iti sangoananda, saanda latta a namati kenkuana ³⁸ tapno matungpal ti insurat ni Isaias a propeta a kinunana: “Apo, siasino ti namati kadagiti padamagmi? Ken siasino ti nakaipakitaan iti takkiag ti Apo?” ³⁹ Iti daytoy a makagapu ket saanda a namati, ta kinuna manen ni Isaias, ⁴⁰ “Binulsekna dagiti matada, ken pinatangkenna dagiti puspusoda; ta no saan ket makitada kadagiti matada ken maawatanda kadagiti puspusoda, ket agsublida, ket paimbagek isuda.” ⁴¹ Imbaga ni Isaias dagitoy a bambanag gapu ta nakitana ti dayag ni Jesus ken nagsarita iti maipapan kenkuana. ⁴² Nupay kasta, uray adu dagiti turay ti namati ken ni Jesus; ngem gapu kadagiti Pariseo, saanda nga inaklon daytoy tapno saannda a maparitan iti sinagoga. ⁴³ Ad-adda a pagaayatda dagiti pammadayaw nga agtaud kadagiti tattao ngem ti pammadayaw nga agtaud iti Dios. ⁴⁴ Nagpukkaw ni Jesus ket kinunana, “Ti mamati kaniak, saan laeng a siak ti pinatina ngem mamati met kenkuana a nangibaon kaniak, ⁴⁵ ken ti makakitkita kaniak, makitkitana met isuna a nangibaon kaniak.” ⁴⁶ Immayak a kas lawag iti lubong tapno siasinoman a mamati kaniak ket saan nga agtalinaed iti kinasipngget. ⁴⁷ No adda dumngeg kadagiti sasaok ngem saanna a salimetmetan dagitoy, saanko nga ukomen isuna; ta saanak

nga immay tapno mangukom iti lubong ngem tapno mangisalahan iti lubong. ⁴⁸ Ti manglaksid kaniak ken saan nga umawat kadagiti sasaok ket addaan iti mangukom kenkuana: ti sao nga insaok ket isu ti mangukom kenkuana iti maudi ng aldaw. ⁴⁹ Ta saanak nga nagsao iti bukukodko. Ngem ketdi, ti Ama a nangibaon kaniak, ti nangited kaniak iti bilin maipanggep iti masapul nga ibagak ken no ania ti masapul nga isaok. ⁵⁰ Ammok a ti bilinna ket biag nga agnanayon; tapno dagiti banag nga ibagak-kas iti imbaga ti Ama kaniak, ti ibagak met kadakuada.”

13

¹ Tatta sakbay iti Fiesta ti Ilalabas, gapu ta ammo ni Jesus nga immayen iti orasna a masapul a pumanawen isuna iti daytoy a lubong a mapan iti Ama, nga inay-ayatna ti bukodna nga adda iti lubong, inayatna isuda aginga iti panungpalan. ² Tatta naikabelen daytoy ti diablo iti puso ni Judas Iscariote, nga anak a lalaki ni Simon, tapno liputanna ni Jesus. ³ Ammon ni Jesus nga inted ti Ama amin nga banbanag kadagiti imana ken naggapu isuna manipud iti Dios ken agsubli iti Dios. ⁴ Timmakder isuna manipud iti pangrabii ken indissuna ti mak-inrabaw a kawesna. Ket nangala isuna iti tualia ket inbalabalna iti bagina. ⁵ Ket nangibukbok isuna iti danom iti palanggana ket rinugiananna a bugwan dagiti saksaka dagiti adalan ken tapno punasanna isuda iti tualia a naibalabal kenkuana. ⁶ Napan isuna ken ni Simon Pedro, ket kinuna ni Pedro kenkuana, “Apo, umaymo

kadi bugwan dagiti sakak?” ⁷ Simmungbat ni Jesus ket kinunana kenkuana, “no ania iti ar-aramidek ket saanmo pay a maawatan ita, ngem maawatamto daytoy.” ⁸ kinuna ni Pedro kenkuana, “saanmonto a mabuguan a pulos dagiti sakak.” Simmungbat ni Jesus kenkuana, “no saanka a bugwan, maawananka iti paset kaniak.” ⁹ Kinuna ni Simon Pedro kenkuana, “Apo, saan laeng nga iti sakak iti bugwam, ken uray pay dagiti imak ken ti ulok.” ¹⁰ Kinuna ni Jesus kenkuana, “siasinoman a nakadigosen ket saan a mabugwan iti aniaman kenkuana malaksid kadagiti sakana, ket naan-anayen iti pannakadalusna, nadaluskayon, ngem saan a dakayo amin.” ¹¹ Ta ammon ni Jesus no siasino iti mangliput kenkuana; nga no apay a kinunana a, “saan nga amin kadakayo ket nadalus.” ¹² Idi nabugwanen ni Jesus dagiti sakada ket innalana dagiti lupotna ken nagtugaw manen, kinunana kadakuada, “ammoyo kadi no ania iti inaramidko kadakayo? ¹³ Awagandak iti maestro ken 'Apo,' ken ibagayo ti umno, gapu ta siak. ¹⁴ Ket no siak, ti Apo ken ti Maestro, a nangbuggo kadagiti saksakayo, maikarikayo met a nangbuggo kadagiti saka ti maysa ken maysa. ¹⁵ Ta inikkankayon iti pagtuladan tapno iti kasta masapul nga aramidenyo met kas iti inaramidko maipaay kadakayo. ¹⁶ Pudno, pudno, ibagak kadakayo, ti adipen ket saan a nangatngato ngem iti Amona; wenna nangatngato ti maysa nga isu iti naibaon ngem ti nangibaon kenkuana. ¹⁷ No ammoyo dagitoy a banbanag, nagasatkayo no aramidenyo dagitoy.

¹⁸ Saanak nga agsasao maipanggep kadakayo amin, ta ammok no siasino dagiti pinilik-ngem ibagak daytoy tapno iti kasta ti Nasantuan a Surat ket matungpalto koma: 'isuna a mangan ti tinapayko ingatona iti mukodna a maibusor kaniak.' ¹⁹ Ibagak daytoy tatta kadakayo sakbay a mapasamak tapno iti kasta inton mapasamak daytoy, pasienyo koma a Siak. ²⁰ Pudno, pudno, ibagak kadakayo, isuna nga umawat kaniak awatenna ti siasinoman nga inbaonko, ken isuna nga umawaat kaniak awatenna ti maysa nga nangibaon kaniak." ²¹ Idi naibaga ni Jesus daytoy, nariribukan ti espirituna, pinaneknekanna ken kinunana, "Pudno, pudno, ibagak daytoy kadakayo a maysa kadakayo ti mangliputto kaniak." ²² Nagkikinnita dagiti adalan iti maysa ken maysa, masmasdaawda no siasino ti sarsaritaenna. ²³ Idiay lamisaan adda nakasangger iti barukong ni Jesus maysa kadagiti adalanna, ti maysa nga patpatgen ni Jesus. ²⁴ Sineniasan ngarud ni Simon Pedro daytoy nga adalan ket kinunana, "Ibagam kadakami no siasino daytoy nga isu ket sarsaritaenna." ²⁵ Nagsanggir dayta nga adalan iti barukong ni Jesus ket kinunana kenkuana, "Apo, siasino daytoy?" ²⁶ Ket simmungbat ni Jesus, "isuna daytoy isawsawakto iti pirsay ti tinapay ket itedko daytoy kenkuana." Isu nga idi naisawsawna ti tinapay, intedna daytoy ken ni Judas, nga anak ni Simon Iscariote. ²⁷ Ket kalpasan ti tinapay, ket simrek ni Satanas kenkuana. Ket kinuna ni Jesus kenkuana, "No ania iti dandanim nga aramiden,

partakam nga aramidén.” ²⁸ Tatta awan idiay lamisaan iti nakaammo ti makagapu nga imbaga ni Jesus daytoy kenkuana. ²⁹ Pagarupen ti dadduma nga, gapu ta adda ken Judas ti supot nga ayan ti kuarta, kinuna ni Jesus kenkuana, “gatangem dagiti banbanag a masapultayo para iti Fiesta,” wenna dayta masya a banag a masapul nga itedna kadigiti marigrigat. ³⁰ Kalpasan a naawat ni Judas ti tinapay, rimuar a dagus isuna ket rabii idin. ³¹ Idi nakapanawen ni Judas, kinuna ni Jesus “tatta ti Anak ti Tao ket naitag-ay ken ti Dios ket naitag-ay kenkuana. ³² Itag-ayto ti Dios isuna iti bagina, ken itag-aynanto a dagus isuna. ³³ Babassit nga ub-ubbing, addaak paylaeng kadakayo uray iti ababa a kanito. birukendakto, ken kas naibagak kadagiti Judio, no ‘Sadino iti papanak, saankayo nga makaumay.’ Tatta ibagak met daytoy kadakayo. ³⁴ Itedko kadakayo ti barbaro a bilin, a masapul nga ayatenyo ti maysa ken maysa; kas iti panagayatko kadakayo, isu a masapul met nga ayatenyo ti maysa ken maysa. ³⁵ Ta babaen iti daytoy maammoanto dagiti amin a tattao a dakayo dagiti adalak, no adda ayatyo iti maysa a maipaay iti sabali.” ³⁶ Kinuna ni Simon Pedro kenkuana, “Apo, sadino iti papanam?” simmungbat ni Jesus, “Idiay papanak, tatta saanyo a mabalin iti sumurot, ngem kalpasanna sumurotkayonto.” ³⁷ Kinuna ni Pedro kenkuana, “Apo, apay a saan a mabalin nga sumurotak kenka uray itatta? Ipaayko ti biagko kenka.” ³⁸ Simmungbat ni Jesus, “Mabalinkadi nga ipaaymo ti biagmo kaniak? Pudno, pudno,

ibagak kenka, inyulbodnakton iti mamintalo a daras sakbay nga agtaraok ti kawitan.”

14

¹ “Saanyo nga itulok a mariribukan dagiti pusoyo. Mamatikayo iti Dios; mamatikayo met kaniak. ² Idiay balay ni Amak ket adu dagiti lugar a pagianan; no saan, imbagak koma kadakayo, ta apanko isagana ti lugar nga maipaay kadakayo. ³ No apanak ken isagana iti lugar a maippaay kadakayo, umayakto manen ken awatenkayo tapno iti kasta sadinoman ti ayanko addakayo met. ⁴ Ammoyo ti dalan no sadino iti papanak.” ⁵ Kinuna ni Tomas ken ni Jesus, “Apo, saanmi nga ammo no sadino iti papanam; kasanomi a maammoan ti dalan?” ⁶ Kinuna ni Jesus kenkuana, “Siak ti dalan, ti pudno, ken ti biag; awan iti makaapan iti Ama malaksid no babaen kaniak. ⁷ No amammodakon, amammoyo metten ti Ama; manipud itatta ammoyon isuna ken nakitkitayon isuna.” ⁸ Kinuna ni Felipe ken ni Jesus, “Apo, Ipakitam kadakami ti Ama, ket umanayto daytan maipaay kadakami.” ⁹ Kinuna ni Jesus kenkuana, “Nagtalinaeddak kadakayo iti nabayag, ket saandak pay laeng nga amammo, Felipe? Siasinoman a nakakita kaniak nakitana metten ti Ama; kasanom nga ibaga, 'Ipakitam ti Ama kadakami'? ¹⁰ Saankayo kadi a mamati nga addaak iti Ama, ken ti Ama ket adda kaniak? Dagiti sasao nga ibagbagak kadakayo ket ibagak a saan a nagtaud kaniak; ketdi, daytoy ket ti Ama nga agtataeng kaniak nga mangar-aramid iti trabahona. ¹¹ Mamatikayo kaniak, a siak ket

adda iti Ama, ken ti Ama ket adda kaniak; wenno mamatikayo kaniak gapu kadagiti ar-aramidko. ¹² Pudno, pudno, ibagak kadakayo, isuna a mamati kaniak, dagiti trabaho nga aramidek, aramidennanto met dagitoy a trabaho; ken aramidennanto pay dagiti naindaklan a trabaho agsipud ta apanakon iti Ama. ¹³ Aniaman dagiti dawatenyo iti naganko, aramidekto daytoy tapno iti kasta maitag-ayto koma ti Ama iti Anak. ¹⁴ No dumawatkayo iti aniaman a banag iti naganko, dayta ket aramidekto. ¹⁵ No ayatendak, salimetmetanyo dagiti bilbilinko. ¹⁶ Ken agkararagakto iti Ama, ket ikkannakayonto iti maysa pay a Mangliwliwa tapno iti kasta addanto isuna kadakayo iti agnanyon, ¹⁷ ti Espiritu iti kinapudno. Saanto nga awaten ti lubong isuna gapu ta saan a makita isuna wenno amammo isuna. Dakayo, nupay, ammoyo isuna, gapu ta nagtaltalinaed isuna kadakayo ken addanto isuna kadakayo. ¹⁸ Saan kayonto a panawan nga agmaymaysa; agsubliakto kadakayo. ¹⁹ Iti apagbiit, ti lubong ket saan-nakton a makita pay, ngem makitadak. Gapu ta agbiagak, agbiagkayonto met. ²⁰ Iti dayta nga aldaw maammoanyonto nga addaak ken ni Amak, ken addakayo kaniak, ken addaak kadakayo. ²¹ Siasinoman nga adda kenkuana dagiti bilbilinko ken salimetmetanna dagitoy, ket isuna ti maysa nga agay-ayat kaniak; ken isuna nga agay-ayat kaniak maayatto babaen ken ni Amak, ken ayatekto isuna ken iparangrangkonto ti bagik kenkuana.” ²² Judas (saan a ni Escariote) kinunana ken ni Jesus, “Apo, ania iti mapaspasamak nga agparangkanto kadakami ken saan nga iti

lubong?” ²³ Simmungbat ni Jesus ket kinunana kenkuana, “No siasinoman nga agay-ayat kaniak, salimetmetannanto ti saok. Ayatento ni Amak isuna, ken mapankaminto kenkuana ken aramidenminto ti pagnaedan a lugar a kaduatayo isuna. ²⁴ Siasinoman a saan nga agayat kaniak saanna a salimetmetan dagiti sasaok. Ti sao a mangngeganyo ket saanko a kukua ngem iti Ama a nangibaon kaniak. ²⁵ Inbagak kadakayo dagitoy a banbanag, kabayatan nga agtaltali-naedak kadakayo. ²⁶ Nupay kasta, ti Mangliliwa, ti Santo Espiritu, nga isu iti ipatuludto ti Ama iti naganko, nga agisuronto kadakayo kadagiti amin a banbanag ken mangiyegto iti pakalaglagipanyo amin nga imbagak kadakayo. ²⁷ Kapia iti ibatik kadakayo; itedko ti kapiak kadakayo. Saanko nga ited daytoy kas iti it-ited ti lubong. Saanyo nga itulok nga mariribukan dagiti pusoyo, ken saanyo nga itulok iti agbuteng. ²⁸ Nangngegyo no kasano iti panangibagak kadakayo, 'Umadayoak, ket agsubliakto kadakayo.' No inaytdak, nagrag-okayo koma gapu ta mapanakan iti Ama, ta ti Ama ket dakdakkal ngem Siak. ²⁹ Tatta imbagakon kadakayo sakbay a mapasamak tapno iti kasta, inton mapasamak daytoy, mamatikayo koma. ³⁰ Saanak nga agsao iti adu pay kadakayo, ta ti prinsipe iti daytoy a lubong ket umayen. Awan iti pannakabalinna kaniak, ³¹ ngem iti kasta maammoan koma iti lubong nga ay-ayatek ti Ama, aramidek no ania dagiti bilbilin ti Ama kaniak, kas iti panangtedna kaniak iti bilin. Tumakderkayo, panawantayon daytoy a lugar.”

15

¹ Siak ti pudno a puon, ken ti Amak ti mangpadpadakkel iti puon. ² Alaenna nga iyadayo ti tunggal sanga nga adda kaniak a saan nga agbunga, ken dalusanna ti tunggal sanga nga agbungbunga tapno ad-adu pay ti ibungana. ³ Nadalusankayon gapu iti mensahe nga imbagak kadakayo. ⁴ Agtalinaedkayo kaniak, ken kastaak met kadakayo. Kas iti sanga a saan nga agbunga iti bukodna, malaksid no agtalinaed iti puon, kasta met kadakayo, malaksid no agtalinaedkayo kaniak. ⁵ Siak ti puon; dakayo dagiti sanga. Siasinoman nga agtalinaed kaniak ket kastaak met kenkuana, dayta met laeng a tao ket agbunga iti adu, ta awan ti maaramidanyo no naisinakayo kaniak. ⁶ No saan nga agtalinaed kaniak iti siasinoman, maibelleng isuna iti adayo a kas iti sanga ket magango; ummongen dagiti tattao dagiti sanga ket ipuruakda iti apoy, ket mapuoranda. ⁷ No agtalinaedkayo kaniak, ken no ti saok ket agtalinaed kadakayo, dawatenyo no aniaman ti tarigagayyo, ket mapasamakto daytoy kadakayo. ⁸ Iti daytoy a maitan-ok ti Amak, nga agbungakayo iti adu ken dakayo ti agbalin nga adalak. ⁹ Kas iti panagayat ti Ama kaniak, inayatkayo met; agtalinaedkayo iti ayatko. ¹⁰ No salimetmetanyo dagiti bilinko, agtalinaedkayonto iti ayatko a kas ti panangsalimetmetko kadagiti bilin ni Amak ket nagtalinaedak iti ayatna. ¹¹ Sinaritak dagitoy a banbanag kadakayo tapno ti ragsakko ket maadda kadakayo ken tapno ti rag-oyo ket agbalin a naan-anay. ¹² Daytoy ti bilinko, a masapul

nga ayatenyo ti tunggal maysa a kas panagayatko kadakayo. ¹³ Awanen ti ayat a dakdakel pay ngem iti daytoy, a rumbeng nga ipaayna ti bigna para kadagiti gagayyemna. ¹⁴ Dakayo dagiti gagayyemko no aramidenyo dagiti banbanag nga ibilinko kadakayo. ¹⁵ Saankayon nga awagan nga adipen, ta saan nga ammo ti adipen no ania ti ar-aramiden iti amona. Inawagankayon a gagayyem, ta impakaammok kadakayo dagiti amin a banbanag a nangngegak manipud iti Amak. ¹⁶ Saan a dakayo ti nangpili kaniak, ngem siak pinilikayo ken dinutokankayo a mapan ket makapagbungakayo, ken tapno agtalinaed iti bungayo. Daytoy ket tapno aniaman a dawatenyo iti Ama iti naganko, itednanto kadakayo. ¹⁷ Imbilinko dagitoy a banbanag kadakayo, tapno ayatenyo ti tunggal maysa. ¹⁸ No guraennakayo ti lubong, ammoyo a ginuranak daytoy sakbay a ginuradakayo. ¹⁹ No addakayo ti lubong, ayatennakayo ti lubong a kas bukodna; ngem gapu ta saankayo a para iti lubong ken gapu ta pinilikayo manipud ti lubong, daytoy ti rason a guraennakayo ti lubong. ²⁰ Laglagipenyo ti sao nga imbagak kadakayo, 'Ti adipen ket saan a natantan-ok ngem ti amona.' No idadanesdak, idadanes dakayonto met; no salimetmettanda ti saok, kastanto met kadakayo. ²¹ Aramidendanto dagitoy a banbanag kadakayo para iti naganko gapu ta saanda nga am-ammo isuna a nangibaon kaniak. ²² No saanak nga immay ken nagsao kadakuada, saanda koma a naaddaan ti basol; ngem ita awan ti pambar para kadagiti basolda. ²³ Siasinoman a gumura kaniak ken gumura met

iti Amak. ²⁴ No saanko nga inaramid dagiti trabaho nga awan pay ti siasinoman a nakaaramid, saanda koma a naaddaan ti basol; ngem ita nakitadan ket ginuradak ken ni Amak. ²⁵ Dagitoy ket mapasasamak tapno maipatungpal dayta a sao a naisurat kadagiti lintegda: 'Ginuradak nga awan gapuna.' ²⁶ No umayto ti Mangliwliwa, nga isu ti ibaonko kadakayo manipud iti Ama, dayta ket, ti Espiritu ti kinapudno, a naggapu manipud iti Ama, isuna ti mangpaneknek maipapan kaniak. ²⁷ Mangpaneknekkayo met gapu ta nakadkaduadak manipud pay iti damo.

16

¹ "Insaok dagitoy a banbanag kadakayo tapno rumbeng a saankayo a maitibkol. ² Paruaren dakayto kadagiti sinagoga; pudno unay, umayen iti oras nga uray siasinoman a mangpap-atay kadakayo ket panunotenna nga agararamid iti naimbag a trabaho maipaay iti Dios. ³ Aramidendanto dagitoy a banbanag gapu ta saandak nga am-ammo wenno iti Ama. ⁴ Insaok dagitoy a banbanag kadakayo tapno inton umay iti oras a mapasamak para kadakuada, malagipyonto ida ken no kasano iti panangibagak kadakayo iti maipapan kadakuada. Saanko nga imbaga iti maipanggep kadagitoy a banbanag kadakayo idi punganay gapu ta ad-daak kadakayon. ⁵ Nupay kasta, mapanak ita kenkuana nga isu iti nangibaon kaniak; awan pay kadakayo iti nagdamag kaniak, 'Sadino ti papanam?' ⁶ Gapu ta imbagak dagitoy a banbanag kadakayo, napnoan iti pannakaladingit

iti pusoyo. ⁷ Nupay kasta, ibagak kadakayo iti kinapudno: pagsayaatanyo no pumanawak; gapu ta no saanak a pumanaw, saan nga umay kadakayo ti Mangliwliwa; ngem no pumanawak, ibaonkonto isuna kadakayo. ⁸ Inton umay isuna, paneknekanto ti Mangliwliwa iti lubong ti maipapan iti basol, maipapan iti kinalinteg, ken maipapan iti panangukom— ⁹ maipapan iti basol, gapu ta saanda a mamati kaniak; ¹⁰ maipapan iti kinalinteg, gapu ta mapanak iti Ama, ket saandakton a makita; ¹¹ ken ti maipapan iti panangukom, gapu ta ti prinsipie iti daytoy a lubong ket naukomen. ¹² Adu dagiti banbanag nga ibagak kadakayo, ngem saanyo pay a maawatan ita. ¹³ Nupay kasta, no isu, ti Espiritu iti kinapudno, ket umay, iwanwan-nakayto iti amin a kinapudno; gapu ta saan isuna nga agsao manipud iti bukodna a bagi; ngem aniaman dagiti banbanag a mangngeganna, ibagananto dagita a banbanag; ket ipakaammonto kadakayo dagiti banbanag nga umayto. ¹⁴ Padayawannakto, gapu ta alaenna dagiti banbanag a kukuak ket ipakaammonanto dagidiay kadakayo. ¹⁵ Amin a banbanag nga adda iti Ama ket kukuak; ngarud, imbagak nga iti Espiritu ket alaennanto dagiti banbanag a kukuak ket ipakaammonanto dagidiay kadakayo. ¹⁶ Ti bassit a tiempo, saandakton a makita; ken kalpasan ti bassit a tiempo manen, makitadakto.” ¹⁷ Kinuna dagiti sumagmamano nga adalanna iti tunggal maysa, “Ania daytoy nga imbagana kadatayo, “Ti bassit a tiempo, ket saandakton a makita,’ ken manen, ‘Ti bassit a tiempo manen, ket

makitadakto,' ken, 'Gapu ta mapanak iti Ama'?"
¹⁸ Kinunada ngarud, "Ania daytoy nga ibagbagana, 'Iti bassit a tiempo'? Saantayo nga ammo no ania iti ibagbagana." ¹⁹ Nakita ni Jesus nga aggagarda nga agdamag kenkuana, ket kinunana kadakuada, "Dinamagyo kadi dagiti bagbagiyo ti maipapan iti daytoy, nga imbagak, 'Ti bassit a tiempo, saandakton a makita; kalpasan iti bassit a tiempo manen, ket makitadakto'? ²⁰ Pudno, pudno, nga ibagak kadakayo, agsangit ken agdung-aw kayto, ngem ti lubong ket agrag-onto; agladingit kayto, ngem iti ladingityo ket agbalinto a rag-o. ²¹ Agladingit iti babai no isunanto ket agpasikal gapu ta ti tiempo a panagpasngayna ket umayto; ngem no naipasngaynan iti ubing, saannanton a malagip dagiti ut-otna gapu iti ragona nga ti ubing ket naipasngayen iti lubong. ²² Kasta met kadakayo, adda ti ladingityo ita, ngem makitakayonto manen; ken ti pusoyo ket agrag-onto, ken awanto ti siasinoman a makabael a mangikkat iti rag-o manipud kadakayo. ²³ Iti daytanta nga aldaw, saankayonton nga agsaludsod pay kaniak. Pudno, pudno, nga ibagak kadakayo, no dumawatkayo iti aniaman a banag iti Ama, itednanto daytoy babaen iti naganko. ²⁴ Aginggana ita awanpay iti dinawatyo iti naganko; dumawatkayo, ket umawatkayto tapno mapnoankayonto iti rag-o. ²⁵ Insaok dagitoy a banbanag kadakayo iti saanyo a maawatan a pagsasao, ngem umayen iti oras a saanakan nga agsao kadakayo ti di maawatan a pagsasao ngem ketdi ibagakto iti nalawag kadakayo ti

maipanggep iti Ama. ²⁶ Iti daytanto nga aldaw dumawat kayto iti naganko, ken saanko nga ibaga kadakayo nga ikararagkayonto iti Ama; ²⁷ gapu ta ti Ama ket ay-ayatennakayo gapu ta ay-ayatendak ken gapu ta namatikayo nga immayak manipud iti Ama. ²⁸ Immayak manipud iti Ama, ken immayak iti lubong; maminsan pay, panawak ti lubong ket mapanak iti Ama.” ²⁹ Kinuna dagiti adalanna, “Kitaem, agsasaoka itan iti nalawag ken saanka nga agus-usar ti di maawatan a pagsasao. ³⁰ Naammoanmin ita nga ammom dagiti amin a banbanag, ken saanen a kasapulan nga adda iti siasinoman nga agsaludsod kenka. Gapu iti daytoy, mamatikami a naggapuka manipud iti Dios. ³¹ Simmungbat ni Jesus kadakuada, “mamatikayo kadin ita?” ³² Kitaenyo, ti oras um-umayen, wen, ken pudno nga umay, inton mawarawarakayo, ti tunggal maysa iti bukodna a sanikua, ket panawandakto nga agmaymaysa. Ngem saanak nga agmaymaysa gapu ta adda kaniak iti Ama. ³³ Insaok dagitoy a banbanag kadakayo tapno babaen kaniak maaddaankayo iti kapia. Iti lubong addaankayo kadagiti pakariribukan, ngem maparegtakayo: Napagballigiak ti lubong.”

17

¹ Kinuna ni Jesus dagitoy a banbanag, kalpasanna ket intangadna dagiti matana iti langlangit ket kinunana, “Ama, dimtengen ti oras; padayawam toy Anak mo tapno ti Anak padayawan na ka— ² a kas iti panangtedmo kenkuana ti turay kadagiti amin a lasag tapno

mangted isuna ti biag nga agnanayon kadagiti amin nga intedmo kenkuana. ³ Daytoy ti biag nga agnanayon: a maam-ammodaka, ti maymaysa a pudno a Dios, ken kenkuana nga isu iti imbaonmo, ni Jesu-Cristo. ⁴ Indaydayawka ditoy daga, naturposko ti trabaho nga intedmo kaniak nga aramidek. ⁵ Ita, Ama, padayawannak dita biangmo iti dayag nga adda kaniak idi addaak kenka dita dennam sakbay a naparsua ti lubong. ⁶ Impakaammok ti naganmo kadagiti tattao nga intedmo kaniak a nagtaud iti lubong. Kukuam ida; ket intedmo ida kaniak, ken sinalimetmetanda ti saom. ⁷ Ita ammoda nga aniaman a banbanag nga inted mo kaniak ket nagtaudda kenka, ⁸ ta dagiti sao nga inted mo kaniak— intedko dagitoy a sasao kadakuada. Inawatda dagitoy ken pudno nga ammoda a nagtaudak kenka, ket namatida nga imbaonnak. ⁹ Agkararagak para kadakuada, saanak nga agkarkararag para iti lubong ngem kadagiti intedmo kaniak, ta kukuam ida. ¹⁰ Amin a banbanag a kukuak ket kukuam, ken amin a banbanag a kukuam ket kukuak; maidaydayawak kadakuada. ¹¹ Awanakon iti lubong, ngem addada dagitoy a tattao iti lubong ket umayakon kenka. Nasantoan nga Ama, pagtalinaedem ida iti naganmo nga intedmo kaniak tapno agbalinda a maymaysa, a kas kadata a maymaysa. ¹² Bayat iti kaaddaak kadakuada, sinalimetmetak ida iti naganmo nga intedmo kaniak; inaywanak ida, ket awan kadakuada iti uray maysa a napukaw, malaksid ti anak iti pannakadadael, tapno ti kasta

matungpal dagiti sursurat. ¹³ Itan umayakon kenka; ngem ibagbagak dagitoy a banbanag iti lubong tapno iti kasta maipaay kadakuada ti rag-ok a naananay. ¹⁴ Intedko kadakuada ti saom; ginura ida ti lubong gapu ta saanda a taga-lubong, a kas kaniak a saan a taga-lubong. ¹⁵ Saanko nga ikararag a masapul nga alaem ida manipud ditoy lubong ngem masapul nga iyadayom ida manipud iti maysa a dakes. ¹⁶ Saanda a taga lubong a kas kaniak a saan a taga lubong. ¹⁷ Idatonmo ida kenka iti kinapudno, ta ti saom ket kinapudno. ¹⁸ Imbaonnak iti lubong, ket imbaonko ida iti lubong. ¹⁹ Maipaay iti pagimbaganda indatonko ti bagik kenka tapno maidatonda met dagiti bagbagida kenka iti kinapudno. ²⁰ Saanko laeng nga ikarkararag dagitoy, ngem uray pay dagiti asinoman a mamati kaniak babaen iti saoda, ²¹ tapno mabalinda amin iti agmaymaysa, uray a kas kenka, Ama, addaka kaniak, ket addaak kenka. Ikararagko pay nga addada met kadata tapno mamati ti lubong nga imbaonnak. ²² Ti dayag nga intedmo kaniak—intedko kadakuada, tapno kasta agmaymaysada, a kas met kadata a maymaysa- ²³ Addaak kadakuada, ken addaka kaniak, tapno agbalinda a naananay iti panagmaymaysa; iti kasta maammoan ti lubong nga imbaonnak, ken inayatmo ida, a kas iti panangayatmo kaniak. ²⁴ Ama, dagidiay nga intedmo kaniak— Tarigagayak pay nga addada kaniak no sadino ti ayanko tapno makitada ti dayagko, nga intedmo kaniak: ta inayatnak

manipud pay idi sakbay iti pannakabangon ti lubong. ²⁵ Nalinteg nga Ama, saannaka nga am-ammo ti lubong, ngem am-ammoka; ken ammo dagitoy nga imbaonnak. ²⁶ Impakaammok ti naganmo kadakuada, ket ipakaammok daytoy tapno ti ayat a panangayatmo kaniak ket adda koma kadakuada, ket addaak kadakuada.”

18

¹ Kalpasan a naibaga ni Jesus dagitoy a sasao, napan isuna ken dagiti adalanna idiaiy Tanap ti Kidron, nga adda idiaiy ti minuyongan a simrekanda, isuna ken dagiti adalanna. ² Ita ni Judas, a manglipot kenkuana, ammona met ti lugar, ta masansan a pappapananda Jesus ken dagiti adalanna. ³ Kalpasanna nga inawat ni Judas ti bunggoy dagiti soldado ken dagiti opisyal manipud kadagiti panguloen a papadi ken dagiti Fariseo, napanda idiaiy nga addaan iti hasag, tubong a pagsilawan, ken ar-arms. ⁴ Kalpasanna ammo ni Jesus, amin a ban-banag a mapasamak kenkuana, sinabatna ida ken nagsaludsod kadakuada, “Ta siasino ti bir-birukenyo?” ⁵ Simmungbatda kenkuana “Ni Jesus a taga-Nasaret.” Imbaga ni Jesus kadakuada, “Siak.” Ni Judas a nangliput kenkuana ket agtaktakder pay a kadua dagiti soldado. ⁶ Isu nga idi naibagana kadakuada a, “Siak,” napananudda ket natuangda iti daga. ⁷ Kalpasanna, nagdamag manen isuna kadakuada, “Ta siasino aya ti birbirukenyo?” Imbagada manen, “Ni Jesus a taga-Nasaret.” ⁸ Simmungbat ni Jesus, “Imbagakon kadakayo a Siak isuna; isu a no

siak ti birbirukenyo, ipalubosyo a pumanaw dagitoy dadduma a tattao.”⁹ Daytoy ket tapno maipatungpal ti sao nga imbagana: “Kadagiti amin nga intedmo kaniak, awan uray maysa a napukawko.”¹⁰ Kalpasanna ni Simon Pedro nga adda idi kampilanna, inasutna daytoy ken tinagbatna ti adipen ti kangatoan a padi ket naisina ti makinkannawan a lapayagna. Ita ti nagan ti adipen ket Malco.¹¹ Kinuna ni Jesus kenni Pedro, “Isublim dayta kampilanmo iti kalubanna. Ti kopa nga inted kaniak ti Ama, saanko aya nga inumen daytoy?”¹² Isu a ti bunggoy dagiti soldado ken ti kapitan, ken dagiti opisial dagiti Judio, tinilewda ni Jesus ket ginalutanda isuna.¹³ Inyapanda nga umuna kenni Anas, ta isu ti katugangan ni Caifas, isuna ti kangatoan a padi iti dayta a tawen.¹⁴ Ita ni Caifas ti nangted ti pammagbaga kadagiti Judio a nasaysayaat no maysa a tao ti masapul a matay para kadagiti tattao.¹⁵ Sinurot ni Simon Pedro ni Jesus, ket kasta met ti sabali nga adalan. Ita dayta nga adalan ket mabigbig ti kangatoan a padi, ket simrek isuna a kakuyog ni Jesus iti pangukoman ti kangatoan a padi;¹⁶ ngem ni Pedro ket agtaktakder iti ruar ti ridaw. Isu a ti sabali nga adalan, a mabigbig ti kangatoan a padi, rimmuar ken nakisarita iti adipen a babai nga agbanbantay iti ridaw ket pinaunegna ni Pedro.¹⁷ Ket imbaga ti adipen a babai nga agbanbantay iti ridaw kenni Pedro, “Saan aya a maysaka met kadagiti adalan daytoy a tao?” Kinuna “Saan a siak.”¹⁸ Ita agtaktakder dagiti

adipen ken opisial sadiay; nangpuorda kadagti uging, ta nalam-ek, ken nagin-inudoda. Adda pay ni Pedro a kaduada, agtaktakder ken agin-inudo. ¹⁹ Kalpasanna nagsaludsod ti kangatoan a padi kenni Jesus maipapan kadagiti adalanna ken kadagiti insursurona. ²⁰ Simmungbat ni Jesus kenkuana, “Nagsaoak a nawaya iti lubong; Nagisuroak a kanayon kadagiti sinagoga ken iti templo a pagtataripnongan dagiti amin a Judio. Awan ti imbagak iti nalimed. ²¹ Apay nga agsaludsodkayo kaniak? Damagenyo kadagiti nagdengngeg kaniak maipapan kadagiti imbagak. Ammo dagitoy a tattao dagiti banbanag nga imbagak.” ²² Kalpasan a naibaga ni Jesus daytoy, maysa kadagiti opisial nga agtaktakder ti nangtungpa kenni Jesus ket imbagana, “Kasta kadi no kasano ti panangsungbatmo iti kangatoan a padi?” ²³ Simmungbat ni Jesus kenkuana, “No adda ti imbagak a saan a nasayaat, paneknekam a dakes. No pay kasta, no simmungbatak a nasayaat, apay a tungpaennak?” ²⁴ Inpayapan ngarud ni Anas ni Jesus a sirereppet kenni Caifas a kangatoan a padi. ²⁵ Ita agtaktakder ni Simon Pedro nga agin-inudo. Ket kinuna dagiti tattao kenkuana, “Saan aya a maysaka met kadagiti adalanna?” Inlibakna daytoy ket kinunana, “Saan.” ²⁶ Maysa kadagiti adipen ti kangatoan a padi, a kabagian ti lalaki nga insina ni Pedro ti lapayagna, ti nagkuna, “Saan aya a sika ti nakitak a kaduana idiay minuyongan? ²⁷ Naglibak manen ni Pedro, ken dagus a nagtaraok ti kawitan. ²⁸ Kalpasanna

impanda ni Jesus manipud kenni Caifas nga agturong iti Praetorio. Nasapa unay ti bigbigat, ken isuda a mismo ket saanda a makauneg iti Praetorio tapno saanda a matulawan ken tapno makapanganda iti Fiesta ti Ilalabas. ²⁹ Isu a rimmuar ni Pilato kadakuada ket imbagana, “Ania ti pangidarumanyo maibusor iti daytoy a tao? ³⁰ Simmungbatda ket kunada kenkuana, “No daytoy a tao ket saan nga agar-aramid iti dakes, saanmi koman nga idatag kenka.” ³¹ Imbaga ngarud ni Pilato kadakuada, “Alaenyo isuna, ket ukomenyo isuna a maiyannurot iti paglinterganyo.” Kinuna dagiti Judio kenkuana, “Saan a nainkalintegang kadakami ti mangipataw a mapapatay ti siasinoman.” ³² Imbagada daytoy tapno maipatungpal ti sao ni Jesus, ti sao a naibagana a naisaad no ania a kita ti patay a pakatayanna. ³³ Immuneg manen ni Pilato iti Praetorio ken inayabanna ni Jesus; kinunana kenkuana, “Sika kadi ti ari dagiti Judio?” ³⁴ Simmungbat ni Jesus, “Salsaludsodem kadi daytoy iti bukodmo, wenna imbaga iti sabali a saludsodem daytoy kaniak?” ³⁵ Simmungbat ni Pilato, “Saanak a Judio, saan kadi? Dagiti kailiam ken dagiti panguloen a papadi ti nangidatag kenka kaniak, ania aya ti inaramidmo?” ³⁶ Simmungbat ni Jesus, “Ti pagariak ket saan nga iti daytoy a lubong. No ti pagariak ket paset daytoy a lubong, ngarud makigubat koman dagiti adipenko tapno saanak a maidatag kadagiti Judio. Kinapudnona ti pagariak ket saan nga aggapu ditoy.” ³⁷ Imbaga ngarud ni Pilato kenkuana, “No kasta

ngarud maysaka nga ari?" Simmungbat ni Jesus "Imbagamon a maysaak nga ari. Ta iti daytoy a panggep naiyanakak, ken ta iti daytoy a panggep immayak iti daytoy a lubong tapno paneknekak iti kinapudno. Tunggal maysa a maibilang iti kinapudno ket dumdumngeg iti timekko." ³⁸ Kinuna ni Pilato kenkuana, "Ania ti kinapudno?" Idi naibagana daytoy, rimmuar manen isuna a napan kadagiti Judio ket kinunana kadakuada, "Awan masarakak a krimen iti daytoy a tao. ³⁹ Adda ti kaugallianyo a masapul a mangwayawayaak iti maysa a tao kada Fiesta ti Ilalabas. Isu a kayatyo kadi a wayawayaak kadakayo ti Ari dagiti Judio?" ⁴⁰ Ngem impukkawda ket imbagada, "Saan a daytoy a tao, ngem ni Barabas." Ita ni Barabas ket maysa nga agtatakaw.

19

¹ Kalpasanna, innala ni Pilato ni Jesus ket sinaplitanda isuna. ² Nangtiritir dagiti soldado kadagiti sisiit tapno agaramid iti korona. Inkabilda daytoy iti ulo ni Jesus ken binadoanda isuna ti maris-ube a pagan-anay. ³ Immayda kenkuana sada kinuna, "Agbiag, ti Ari dagiti Judio!" ken kinabilda isuna babaen kadagiti imada. ⁴ Kalpasanna, rimmuar manen ni Pilato ket kinunana kadagiti tattao, "Kitaenyo, iruarko ti lalaki kadakayo tapno maammoanyo nga awan ti nasarakak a basol kenkuana." ⁵ Ngarud rimmuar ni Jesus; nakasuot kenkuana iti sisiit a korona ken ti pagan-anay a maris ube. Ket kinuna ni Pilato kadakuada, "Kitaenyo, adtoyen

ti lalaki!” ⁶ Idi ngarud nakita dagiti pangu-
loen a papadi ken dagiti opisiales ni Jesus,
nagpukkawda ket kinunada, “Ilansa isuna iti
krus, ilansa isuna iti krus!” Kinuna ni Pilato
kadakuada, “Alaenyo isuna ket dakayo ti mangi-
lansa iti krus kenkuana, ta awan masarakak a
krimen kenkuana.” ⁷ Simmungbat dagiti Judio
kenni Pilato, “Adda ti lintegtayo, ken babaen iti
dayta a linteg masapul a matay isuna gapu ta
inaramidna ti bagina nga Anak ti Dios.” ⁸ Idi
nangngeg ni Pilato daytoy a salaysay, nagbuteng
isuna iti nakaru, ⁹ ken simrek manen isuna
iti uneg ti Pretorio ket kinunana kenni Jesus,
“Sadino ti nagtaudam?” No pay kasta, saan a
nangted ni Jesus kenkuana ti sungbat. ¹⁰ Kinuna
ni Pilato kenkuana, “Saanka kadi a makisarsarita
kaniak? Saanmo kadi ammo nga adda pannaka-
balinko a mangpalubos kenka, ken pannakabalin
a mangilansa kenka iti krus?” ¹¹ Simmungbat
ni Jesus kenkuana, “Awan ti pannakabalinmo
a bumusor kaniak malaksid no naited kenka a
manipud iti ngato. Isu a ti tao a nangiyawat
kaniak kenka ti addaan ti dakdakkal a basol. ¹² Iti
daytoy a sungbat, pinadas ni Pilato a palubosan
isuna, ngem nagpukkaw dagiti Judio a kunku-
nada, “No palubosam daytoy a tao, saannaka a
gayyem ni Cesar: Tunggal maysa a mangaramid
iti bagina nga ari ket agsarsarita a maibusor
kenni Cesar.” ¹³ Idi nangngegan ni Pilato dagitoy
a sasao, inruarna ni Jesus ket nagtugaw iti ayan
ti tugaw a pagukoman iti lugar a maawagan Ti
Plataforma a Bato, ngem iti Hebreo, ket Gabata.
¹⁴ Ita ket aldaw ti panangisagana para iti Ilalabas,

agarup maikainnem iti oras. Kinuna ni Pilato kadagiti Judio, "Kitaenyo, adtoyen ti ariyo!"¹⁵ Nagpukkawda, "Umadayoka kenkuana, umadayoka kenkuana; ilansa isuna iti krus!" Kinuna ni Pilato kadakuada, "Masapul kadi a Siak ti mangilansa iti krus ti Ariyo? Simmungbat dagiti panguloen a papadi, "Awan ti arimi no saan a ni Cesar."¹⁶ Kalpasanna, inyawat ni Pilato kadakuada ni Jesus tapno mailansa iti krus.¹⁷ Kalpasanna, innalada ni Jesus, ket rimuar isuna, a bakbaklayenna ti bukodna a krus, nga agturong iti lugar a maawagan Ti Lugar iti Banga-banga, nga iti Hebreo ket maawagan a Golgota.¹⁸ Inlansada ni Jesus sadiay, ken kaduana ti dua a lallaki, maysa iti tunggal sikigan, nga adda ni Jesus iti tengnga.¹⁹ Nangisurat pay ni Pilato iti pagilasinan ket inkabilna daytoy iti krus. Idiay a naisurat daytoy "JESUS ITI NAZARET, TI ARI DAGITI JUDIO."²⁰ Adu kadagiti Judio ti nakabasa daytoy a naisurat gapu ta ti nakailansaan ni Jesus ket asideg iti siudad. Naisurat ti pagilasinan iti Hebreo, Latin, ken Griego.²¹ Kalpasanna, kinuna dagiti panguloen a papadi dagiti Judio kenni Pilato, "Saan nga isurat, 'Ti Ari dagiti Judio' ngem ketdi kinunana, 'Siak ti Ari dagiti Judio.'"²² Simmungbat ni Pilato, "No ania ti naisuratkon, naisuratkon."²³ Kalpasan nga inlansa dagiti soldado ni Jesus, innalada ti pagan-anayna ken pinagkapatda, maysa a paset iti tunggal soldado; ken kasta met ti bado. Ita ti lupot ken awanan ti dait, nalaga manipud ngato nga agpababa.²⁴ Ket kinunada iti tunggal maysa, "Saantayo a pigisen, ngem ketdi

agipuruaktayo ti pagbubunotan tapno makita no asino ti akinkukua.” Napasamak daytoy tapno maipatungpal ti naibaga iti Nasantoan a Surat, “Ginuduaguduada dagiti pagan-anayko, ken nagbibinnunotanda para iti lupotko.” ²⁵ Inaramid dagiti soldado dagitoy a banbanag. Ti ina ni Jesus, ti kabsat ti inana, ni Maria nga asawa ni Clopas, ken ni Maria Magdalena-dagitoy a babbai ket agtaktakderda iti asideg iti krus ni Jesus. ²⁶ Idi nakita ni Jesus ti inana ken ti adalan nga inayatna nga agtaktakder iti asideg, kinunana iti inana, “Babai, kitaem, adtoy ti anakmo!” ²⁷ Ket kinunana iti adalan, “Kitaem, adtoyen ti inam!” Manipud iti dayta nga oras ti adalan ket innalana ti babai nga impan iti balayna. ²⁸ Kalpasan daytoy ni Jesus, gapu ta ammona a nalpasen amin a banbanag, tapno pumudno ti naibaga iti Nasantoan a Surat, kinunana, “Mawawak.” ²⁹ Ti napunno a pagikkan ti naalsem nga arak ket naikabil sadiay, isu nga nangikabilda ti espongha a napno iti naalsem nga arak iti murdong ti sanga ti kayo ket inggaw-atda daytoy iti ngiwatna. ³⁰ Idi naramanan ni Jesus ti suka, kinunana, “Nalpasen.” Indumogna ti ulona ket pinalubosanna ti espirituna. ³¹ Panagsagana idi, ken tapno saan nga agtalinaed dagiti bagi idiay krus kabayatan ti Aldaw ti Panaginana (ta ti Aldaw ti Panaginana ket napateg nga aldaw), kiniddaw dagiti Judio kenni Pilato a tukkolendan dagiti tulang dagiti saka dagiti napapatay a lalaki tapno maiyulog dagiti bagida. ³² Kalpasanna tinukkol dagiti soldado dagiti saka ti immuna a lalaki ken ti maikadua a lalaki a kadua ni Jesus

a nailansa. ³³ Idi napanda kenni Jesus, nakitada isuna a natayen, isu a saandan a tinukkol pay dagiti sakana. ³⁴ No pay kasta, tinudok ti maysa kadagiti soldado ti bakrang ni Jesus babaen iti gayang, ket dagus a rimmuar ti dara ken danum. ³⁵ Ti maysa a nakakita iti daytoy ti mangpaneknek ken ti pammaneknekna ket pudno. Ammona a no ania ti imbagana ket pudno tapno dakayo met ket mamati. ³⁶ Dagitoy a banbanag ket napasamak tapno maipatungpal ti kinuna ti nasantoan a Surat, "Awan uray maysa a tulangna ti natukkol." ³⁷ Manen, ibagbaga ti sabali a nasantoan a surat, "Kitaendanto isuna a dinuyokda." ³⁸ Kalpasan dagitoy a banbanag immay ni Jose a taga-Arimatea, agsipud ta adalan isuna ni Jesus, ngem nalimed gapu ti butengna kadagiti Judio, kiniddawna kenni Pilato nga iyadayona ti bagi ni Jesus. Pinalubosan ni Pilato isuna. Isu nga immay ni Jose ket innalana nga inyadayo ti bagina. ³⁹ Immay met ni Nicodemo, isuna nga idi immuna ket napan kenni Jesus iti maysa a rabii. Nangiyeg isuna iti naglaok a mira ken kadagiti aloe, nga agarup maysa a gasut a litro ti kadagsenna. ⁴⁰ Isu nga innalada ti bagi ni Jesus ket binungonda iti lupot a lino nga adda ti rek-rekado, a kas iti kaugalian dagiti Judio ti panangitanem kadagiti bagi. ⁴¹ Ita iti ayan ti nakailansaanna ket adda idiy ti maysa a hardin; ken idiy a hardin ket adda iti tanem nga awan pay iti tao a naipunpon. ⁴² Gapu ta aldaw ti panagsagana para kadagiti Judio ken gapu ta asideg iti tanem, impaidada ni Jesus idiy.

20

¹ Ita iti agsapa ti umuna nga aldaw ti lawas, bayat a nasipngget pay laeng, napan ni Maria Magdalena idia tanem; nakitana a naipatulid ti bato manipud iti tanem. ² Isu a nagtaray isuna ket napan kenni Simon Pedro ken ti sabali pay nga adalan nga inay-ayat ni Jesus, ket kinunana kadakuada, “Innalada nga inyadayo ti Apo iti tanemna, ket saanmi nga ammo no sadino ti nangikabilanda kenkuana.” ³ Rimmuar da Pedro ken ti sabali pay nga adalan, ket napanda iti tanem. ⁴ Nagtarayda a dua; inunaan ti sabali nga adalan ni Pedro ket immuna a nakadanun iti tanem. ⁵ Nagdumog ket kimmita iti uneg; nakitana dagiti lupot a lino a naiyaplag sadiay, ngem saan pay isuna nga immuneg. ⁶ Nakadanon met ni Simon Pedro ket napan iti uneg ti tanem. Nakitana dagiti lupot a lino a naiyaplag sadiay ⁷ ken ti lupot nga ingkabila idi iti ulona. Saan daytoy a naitipon iti lupot a lino ngem nalukot a naikabil kas iti dati nga ayanna. ⁸ Kalpasanna, immuneg ti sabali pay nga adalan, ti immuna a nakadanon iti tanem, nakitana ket namati. ⁹ Ta agingga iti dayta a tiempo saanda pay laeng nga ammo ti nasantoan a surat a masapul nga agbiag manen ni Jesus manipud iti patay. ¹⁰ Isu a pimmanaw manen dagiti adalan ket nagawidda kadagiti pagtaenganda. ¹¹ Nupay kasta, sitatakder ni Maria iti ruar iti tanem nga agsangsangit; bayat ti panagsangitna, nagdumog isuna ken kimmita iti uneg ti tanem. ¹² Nakitana dagiti nakapuraw a dua nga anghel nga agtugtugaw, ti maysa ket iti ayan ti ulonan ken ti maysa ket iti

sakaan, nga ayan ti nakaipaidaan ti bagi ni Jesus. ¹³ Kinunada kenkuana, “Babai, apay nga agsangsangit ka?” Kinunana kadakuada, “Gapu ta impanawda ti Apok, ket saan ko nga ammo no sadino ti nangikabilanda kenkuana.” ¹⁴ Idi naibagana daytoy, timmalliaw ket nakitana ni Jesus nga agtaktakder sadiay, ngem saanna nga ammo nga isu ni Jesus. ¹⁵ Kinuna ni Jesus kenkuana, “Babai, apay nga agangsangitka? Ta asino ti birbirokem?” Impagarupna nga isu ti hardinero sadiay, isu a kinunana kenkuana, “Apo, no sika ti nangiyadayo kenkuana, ibagam kaniak no sadino ti nangikabilam kenkuana, ket alaek isuna nga iyadayo.” ¹⁶ Kinuna ni Jesus kenkuana, “Maria.” Timmalliaw isuna, ket kinunana iti Aramaic a pagsasao, “Rabboni” a kayatna a sawen ket, “Maestro.” ¹⁷ Kinuna ni Jesus kenkuana, “Saannak a sagiden, ta saanak pay a naipangato iti Ama; ngem mapanka kadagiti kakabsatko ket ibagam kadakuada a maipangatoakon kenni Amak ken Amayo, ti Diosko ken Diosyo.” ¹⁸ Napan ngarud ni Maria Magdalena ket imbagana kadagiti adalan, “Nakitak ti Apo” ket imbagana dagitoy a banbanag a naibaga kenkuana. ¹⁹ Idi rumabii, iti dayta nga aldaw, ti umuna nga aldaw ti lawas, ken kabayatan a nakarikep dagiti ridaw nga ayan dagiti adalan ta mabutengda kadagiti Judio, immay ni Jesus ken nagtakder iti nagtetengngaanda ket kinunana kadakuada, “Kapia koma ti adda kadakayo.” ²⁰ Idi naibagana daytoy, impakitana kadakuada dagiti imana ken ti bakrangna. Ket idi nakita dagiti adalan ti Apo, naragsakanda.

²¹ Kinuna manen ni Jesus kadakuada, “Kapia koma ti adda kadakayo. A kas iti panangibaon ti Ama kaniak, isu nga ibaonkayo.” ²² Idi naibagan ni Jesus daytoy, sinang-awanna ida ket kinunana kadakuada, “Awatenyo ti Espiritu Santo. ²³ Siasinoman a nakabasol a pakawanyenyoy, mapakawanda a maipaay kadakuada, siasinoman a nakabasol a saanyo a pakawanen, saanda a mapakawan.” ²⁴ Ni Tomas, a maawagan iti Didimo, a maysa kadagiti sangapulo ket dua, ket awan kadakuada idi immay ni Jesus. ²⁵ Iti saan a nagbayag kinuna dagiti sabali nga adalan kenkuana, “Nakitami ti Apo.” Kinunana kadakuada, “Malaksid no makitak kadagiti imana ti gapuanan dagiti lansa, ken ikabilko ti ramayko iti gapuanan dagiti lansa, ken ikabilko ti imak iti bakrangna, saanakto a mamati.” ²⁶ Kalpasan manen ti walo nga aldaw, adda dagiti adalanna iti uneg, ken kaduada ni Tomas. Immuneg ni Jesus idinto a nakarikep dagiti ridaw, nagtakder kadakuada, ket kinunana, “Kapia koma ti adda kadakayo.” ²⁷ Ket kinunana kenni Tomas, “Iyawatmo dagiti ramaymo, ket kitaem dagiti imak; iyawatmo ditoy ti imam, ket ikabil iti bakrangko; saanka a maawanan iti pammati, ngem mamatika.” ²⁸ Simmungbat ni Tomas ket kinunana kenkuana, “Apok ken Diosko.” ²⁹ Kinuna ni Jesus kenkuana, “Gapu ta nakitanak, namatikan. Nagasat dagidiay saan a nakakita, ngem namati latta.” ³⁰ Ita, nagaramid ni Jesus iti adu a naduma-duma a pagilasinan iti sangoanan dagiti adalan, dagiti pagilasinan

a saan a naisurat iti daytoy a libro; ³¹ ngem naisurat dagitoy tapno mabalin a mamatikayo a ni Jesus isu ti Cristo, ti Anak ti Dios, ken tapno iti panamatiyo, maaddaankayo iti biag babaen iti naganna.

21

¹ Kalpasan dagitoy a banbanag, impakita manen ni Jesus ti bagina kadagiti adalan idiaiy Baybay ti Tiberias; kastoy ti wagas a panangipakitana iti bagina: ² Agkakadua da Simon Pedro, ni Tomas a maawagan iti Didimo, ni Natanael a manipud iti Cana idiaiy Galilea, dagiti annak ni Zebedeo, ken dua pay nga adalan ni Jesus. ³ Kinuna ni Simon Pedro kadakuada, “Mapanak agkalap.” Kinunada kenkuana, “Sumurotkami met kenka.” Napanda ngarud ket limmuganda iti bangka, ngem awan a pulos ti nakalapanda iti dayta nga agpatnag. ⁴ Idi sumingsingisingen ti init, nagtakder ni Jesus iti igid ti baybay, ngem saan nga ammo dagiti adalan nga isu ni Jesus. ⁵ Kinuna ni Jesus kadakuada, “Agtutubo a lallaki, adda kadi aniaman a makan dita?” Simmungbatda kenkuana, “Awan.” ⁶ Kinunana kadakuada, “Iwayatyo ti iketyo iti makannawan ti bangka, ket adda sumagmamano a maalayo.” Isu nga inwayatda ti iketda, ngem saanda a kabaelan a guyoden daytoy gapu iti kaadu dagiti lames. ⁷ Kalpasanna, kinuna ti adalan nga inay-ayat ni Jesus kenni Pedro, “Isu dayta ti Apo.” Idi nangngeg ni Simon Pedro nga isu ti Apo, ingatona ti akin-ruar a badona (ta nakabado

isuna iti naingpis unay), ket timappuak iti bay-bay. ⁸ Immay ti sabali pay nga adalan iti bangka (ta saanda unay nga adayo iti daga, agarup dua gasut a kubit), ket ingguyguyodda ti iket a napno iti lames. ⁹ Idi nakatak dangda iti daga, nakitada idiay ti apoy ti beggang ken adda maituntuno a lames, nga addaan iti tinapay. ¹⁰ Kinuna ni Jesus kadakuada, “Mangiyegkayo iti lames a kakalkalapyo.” ¹¹ Napan ngarud ni Simon Pedro ket ingguyodna ti iket iti daga, a napunno iti dadakkel a lames; sangagasut ken limapulo ket tallo amin dagiti lames, uray no adu unay dagiti nakalapanda, saan a napigis ti iket. ¹² Kinuna ni Jesus kadakuada, “Umaykayo ket mammigatkayo.” Awan kadagiti adalan ti nakaitured a nagsaludsod kenkuana iti, “Siasinoka?” Ammoda nga isu ti Apo. ¹³ Immay ni Jesus, ket innalana ti tinapay ken innalana pay ti lames, ket intedna dagitoy kadakuada. ¹⁴ Daytoy ti maikatlo a gundaway a panagpakitana kadagiti adalan kalpasan ti panagungarna. ¹⁵ Kalpasan ti panammigatda, kinuna ni Jesus kenni Simon Pedro, “Simon, nga anak ni Juan, ay-ayatennak kadi iti nalablaves ngem kadagitoy?” Kinuna ni Pedro kenkuana, “Wen, Apo; ammom nga ay-ayatenka.” Kinuna ni Jesus kenkuana, “Pakanem dagiti korderok.” ¹⁶ Kinunana manen kenkuana iti maikadua a gundaway, “Simon, nga anak ni Juan, ay-ayatennak kadi?” kinuna ni Pedro kenkuana, “Wen, Apo; ammom nga ay-ayatenka.” Kinuna ni Jesus kenkuana, “Aywanam dagiti karnerok.” ¹⁷ Kinunana kenkuana

iti maikatlo a gundaway, “Simon, nga anak ni Juan, ay-ayatennak kadi?” Nagliday ni Pedro gapu ta maikatlon a gundaway nga imbaga ni Jesus kenkuana iti, “Ay-ayatennak kadi?” Kinunana kenkuana, “Apo, ammom amin dagiti banbanag, ammom nga ay-ayatenka.” Kinuna ni Jesus kenkuana, “Pakanem dagiti karnerok.¹⁸ Pudno, pudno, ibagak kenka, idi ubingka pay, kawesam ti bagim ken mapanka iti sadinoman a kayatmo, ngem inton lumakayka, iyunnatmo dagiti imam, ken sabalinto a tao ti mangkawes kenka ket iyapannaka iti saanmo a kayat a papanan.”¹⁹ Ita, imbaga ni Jesus daytoy tapno pagilasinan no anianto a kita ti ipapatay ni Pedro a pakaidayawan ti Dios. Kalpasan a naibagana daytoy, kinunana kenni Pedro, “Surotennak.”²⁰ Timmalliaw ni Pedro ket nakitana a sumursurot kadakuada ti adalan nga inay-ayat ni Jesus - ti tao a nagsadag idi iti barukong ni Jesus iti panangrabii ken nagkuna nga, “Apo, asinonto ti mangliput kenka?”²¹ Kinita ni Pedro isuna, ket kalpasanna kinunana kenni Jesus, “Apo, anianto ti aramiden daytoy a tao?”²² Kinuna ni Jesus kenkuana, “No kayatko a masapul nga aguray isuna agingga iti iyuumayko, ania koma dayta kenka? Surotennak.”²³ Isu a nagwaras dayta a salaysay kadagiti kakabsat, a saanto a matay dayta nga adalan. Ngem, saan nga imbaga ni Jesus kenni Pedro a saanto a matay dayta nga adalan, ngem ketdi, “No kayatko a masapul nga aguray isuna agingga iti iyuumayko, ania koma dayta kenka?”²⁴ Daytoy nga adalan ti mangpaneknek maipanggep kadagitoy a banbanag,

ken isu ti nangisurat kadagitoy a banbanag. Ket ammomi a pudno dagiti naimatanganna. ²⁵ Adu pay dagiti dadduma a banbanag nga inaramid ni Jesus. No tunggal maysa ket maisurat, makunak nga uray ti lubong ket saanna a malaon dagiti libro a pakaisauratanna.

Ti Biblia

Unlocked Literal Bible in the Ilocano language of the Republic of the Philippines

copyright © 2019 Door43 World Missions Community

Language: Ilocano

Translation by: Door43 World Missions Community

Contributor: Alexander D. Pagtacunan Sr., Ambrocio A. Dat-ay Jr., Anabel Magulod, Angelita H. Goco, Arlyn D. Fianza, Daniel Disay, Ely F. Belisario, Euhler Evangelista, Fredelyn R. Castillo, Gerry D. Pido, Gerwine P. Puguon, Irene China Covita, Jacquelyn Pinchingan , Jeffrey G. Arevalo, Jennilyn D. Inway, Jhun Dat-ay, Jomar N. Puclalay, Johnny Ray Lumawan, Jonathan D. Castillo, Jovy M. Lacaden, Juvie K. Jose, Karen F. Acio, Leonardo M. Disay, Liwliwa V. Ario, Lynn Castillo, Marben Obra, Marie fe Lardizabal, Maripple Lopez, Mary johanna delos Reyes, May ann Antonio, Micah H. Asis, Michael L. Pagtacunan, Miriam B. Pido, Nathaniel H. Pascio, Nerissa A. Kildo, Nieves Abluyan, Novie M. Espara, Ralph B. Lantion, Raymond, Recelyn Camilo, Reymark, Robert Diser, Rommel Flores, Sarah Aniban, Shirley L. Espiritu, Susan L. Soliven, Tomas Domingo, William Tolentino, Ambrocio A. Dat-ay, Arlyn D. Fianza, Bernard Serquina, Bernie Abarquez, David Castillo, Delfin Asis, Euhler Evangelista, Grace Delos Santos, Jhon Alicay, Jhon Sibayan, Jomar N. Puclalay, Jonathan D. Castillo, Jovy M. Lacaden, Juvie K. Jose, Karen F. Acio, Liwliwa V. Ario, Lorenzo Marilao, Marben Obra, Marlon Aggasid, Mary Johanna delos reyes acob, May ann Antonio, Michael L. Pagtacunan, Mila Agpalasin, Myrna Santos, Nerissa A. Kildo, Nieves Abluyan, Pablo Bernardino, Ralph B. Lantion, Recelyn Camilo, Ronnie Acob, Rudy Pascual, Sanie Castillo, Sarah Aniban, Shirley L. Espiritu, Tano Emboc,

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2020-06-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

2ed8cbc0-a07c-572f-a9f0-aa114d36da98